

«ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ» ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ

Тәуелсіз аудиторлар есебі

**2009 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі**

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі

Мазмұны

	Беті
2009 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау және бекіту жауапкершілігі жөніндегі басшылық мәлімдемесі	1
Тәуелсіз аудиторлар есебі	2-3
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі	
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік	4-5
Толық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есептілік	6
Ақша қаражаттарының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептілік	7-8
Үлес өзгерістер жөніндегі шоғырландырылған есептілік	9
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер.....	11-63

2009 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ басшылығы (бұдан әрі – «Компания») мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі біріккен атауы – «Топ») 2009 жылғы 31 желтоқсанда Топтың шоғырландырылған қаржылық жай-күйін барлық елеулі аспектілерде шынайы көрсетілетін шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалуына, сонымен бірге оның шоғырландырылған қызмет нәтижелеріне, Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына сай («ХҚЕС») осы күнге аяқталған жыл ішіндегі үлес өзгерістері мен ақша қаражаттарының қозғалысына жауап береді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық:

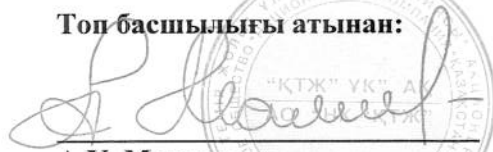
- бухгалтерлік есептіліктің тиісті қағидаларын таңдауға және олардың жүйелі қолданылуына;
- негізделген бағалаулар мен есептеулерді қолданылуына;
- ХҚЕС талаптарының сақталуына немесе шоғырландырылған қаржылық есептілікке берілген ескертулеріндегі ХҚЕС-тан алшақтаған барлық маңызды ауытқуларды көрсетуге;
- ХҚЕС белгіленген талаптарына сәйкес қолданушылар үшін кейбір транзакциялар мен басқа да жағдайлардың шоғырландырылған қаржылық жай-күйі мен қаржылық нәтижені аңғару жеткілікті болмаған жағдайда қосымша ашуларды ұсынуға; және де
- Топ өз қызметін келешекте де жалғастыра береді деген болжаммен шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға, яғни, мұндай болжам заңға қайшы келмейтін жағдайларды есепке алмағанда жауапты.

Топ басшылығы мыналар үшін жауапкершілік атқарады:

- бүкіл Топта тиімді әрі сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, ендіру және жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- кез-келген сәтте Топтың қаржылық жағдай жөніндегі ақпаратты барынша дәрежедегі дәлдікпен дайындауға және шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін бухгалтерлік есептілік жүйесін қолдау;
- бухгалтерлік есептілікті Қазақстан Республикасының бухгалтерлік стандарттары мен заңнамаларына сәйкес жүргізу;
- Топтың активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін өз құзыреті шегінде шаралар қабылдау; және
- алаяқтық және де басқа да теріс пайдалану фактілерін анықтау және болдырмау.

2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ басшылығымен 2010 жылдың 31 мамырында бекітілген болатын.

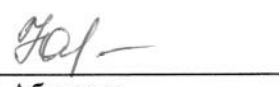
Топ басшылығы атынан:

А.У. Мамин
Президент

К.К. Алпысбаев
Экономика және қаржы
бойынша вице-президент

Н.Х. Абилова
Бас бухгалтер

2010 жылы 31 мамыр

2010 жылы 31 мамыр

2010 жылы 31 мамыр

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ Директорлар Кеңесі мен Акционеріне:

Біз «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») 2009 жылы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікті және оған сәйкес сол күнге аяқталған жыл ішіндегі толық кірісі, ақша қаражаттарының қозғалысы және үлес өзгерістері жөніндегі шоғырландырылған есептіліктерді, сондай-ақ қысқаша баяндалған есептілік саясатының негізгі қағидалары және басқа да ескертулерді құраған қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілігіне (бұдан әрі – «шоғырландырылған қаржылық есептілік») аудит жүргіздік.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке басшылық жауапкершілігі

Топ басшылығы аталған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға және оның Халықаралық қаржы есеп стандарттарына сай болуына жауапты. Бұл жауапкершілікке шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсерін тигізетін алаяқтық немесе қателесу себепті елеулі бұрмалаушылықтарсыз шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға және сенімді ұсынуға қатысты ішкі бақылау жүйесін әзірлеуді, енгізуді және қамтамасыз етуді; соған сәйкес есептілік саясаттарын таңдауды және қолдануды; сондай-ақ жағдайлармен негізделген бухгалтерлік болжамдарды қолдануды қамтиды.

Аудиторлар жауапкершілігі

Біздің жауапкершілігіміз осы шоғырландырылған қаржылық есептілік жөніндегі өзіміз жүргізген аудит негізінде пікір білдіруден тұрады. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар аудиторлардың әдеп нормаларын міндетті түрде сақтауын, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есеп-қисапта елеулі бұрмалаушылықтар жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болу мақсатымен аудитті жоспарлау және өткізуді талап етеді.

Аудитке шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер мен сандық көрсеткіштерге қатысты аудиторлық айғақтар алу үшін қажет процедураларды өткізу кіреді. Тиесілі процедураларды таңдау қаржылық теріс пайдалану және қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалануы қатерін бағалауды қосқанда, аудиторлардың кәсіби пайымдауларына негізделеді. Осындай тәуекелдерді бағалау аталған жағдайларда қолданылатын аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатымен қаржылық есептілік дайындауға және сенімділігіне ішкі бақылау жүйесін қарастыруға жасалған, бірақ ішкі Топтың бақылау жүйесінің тиімділігі жөніндегі пікір айту мақсатында емес. Аудитке сондай-ақ қолданылған есептілік саясатының заңдылығы мен басшылық жасаған болжамдардың негізділігін, тұтастай шоғырландырылған қаржылық есеп-қисап беру бағалауы кіреді.

Біз өзіміз алған аудиторлық айғақтар аталған шоғырландырылған қаржылық есептілігі жөніндегі пікір білдіру үшін жеткілікті негіз болатынына сенімдіміз.

Аудиторлардың пікірі

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілер тарапынан 2009 жылғы 31 желтоқсандағы Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның осы күні аяқталған жылдағы қызмет нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына сәйкестікпен шынайы көрсетеді.

Пайдаланудағы шектеулер

Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік қандай да бір үшінші тұлғаға ұсынуға немесе пайдалануға емес, Топ басшылығы мен Бас компанияны қосу мақсатында «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ ақпарат алуға және қолдану мақсатында жасалған.

Белгілі бір аспектіге назар аударатын параграф

Біздің пікірімізге бұдан әрі ескертпені жасамай тұрып, 13 және 27 ескертулерге назар аударамыз. Оларда Топ балансында активтер және олармен байланысты Топқа жататынын қауіптер мен пайдалар көрсетіп, бірақ бұл активтердің Топқа тапсырысына байланысты заңды рәсімдеу жүзеге аспағаны туралы айтылады.

Татьяна Гугова
Тапсырыс бойынша серіктес
Білікті аудитор
Біліктілік куәлігі №00000314
23 желтоқсан 1996 жылы
Қазақстан Республикасы

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасы бойынша аудит
жүргізуге құқығы бар лицензиясы №00000015,
түрі МФО - 2, Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігімен 2006 жылы 13 қыркүйекте
берілген

Нұрлан Бекенов
«Делойт» ЖШС
Бас директоры

2010 жылы 31 мамыр

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ»

2009 жылғы 31 желтоқсанында
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік
(қазақстандық мың теңгемен)

	Ескертулер	2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
АКТИВТЕР				
Ұзақ мерзімді активтер				
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар	4	833,599,921	779,165,048	694,369,000
Материалдық емес активтер	5	4,488,144	3,066,079	2,573,764
Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	6	2,467,654	2,436,557	1,573,677
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	7	9,941,969	6,702,873	11,519,631
Ұзақ мерзімді активтер жиынтығы		850,497,688	791,370,557	710,036,072
Қысқа мерзімді активтер				
Босалқылар	8	20,942,968	22,670,443	20,049,882
Сауда дебиторлық берешек	9	6,062,863	6,266,474	4,316,160
Басқа да қаржы активтер	10	17,706,980	15,521,590	70,902,625
Кірістік салығы бойынша алдын ала төлем		8,436,108	9,323,192	3,032,007
Басқа да қысқа мерзімді активтер	11	38,490,712	32,638,076	21,586,806
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	12	52,442,441	49,164,450	26,369,694
Пайдалануы шектеудегі ақша қаражаттары	14	233,714	46,735	46,820
Қысқа мерзімді активтер жиынтығы		144,315,786	135,630,960	146,303,994
Активтер жиынтығы		994,813,474	927,001,517	856,340,066
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Меншікті капитал				
Жарғы капитал	13	486,220,457	484,642,457	484,642,457
Қосымша төленген капитал	13	20,254,432	21,589,270	21,486,783
Шетелдік валютасын қайта бағалау резерві		(83,546)	(389,810)	(132,339)
Бөлінбеген пайда		154,611,850	138,011,329	76,685,100
Меншікті капитал жиынтығы		661,003,193	643,853,246	582,682,001

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ»

2009 жылғы 31 желтоқсанында
Қаржы жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік (жалғасы)
(қазақстандық мың теңгемен)

	Ескерту лер	2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Қарыздар	14	31,841,262	27,122,082	20,076,188
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	15	117,706,342	95,625,642	95,075,588
Қаржылық жал бойынша міндеттемелер	16	5,268,051	4,647,097	3,947,108
Қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелер	17	12,595,946	12,638,917	12,527,242
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелер	18	45,760,039	35,595,809	58,091,733
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		-	1,010,287	2,358,220
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиынтығы		213,171,640	176,639,834	192,076,079
Қысқа мерзімді міндеттемелер				
Қысқа мерзімді қарыздар	14	4,860,026	-	481,381
Қарыздардың қысқа мерзімді бөлігі	14	11,339,472	3,669,819	3,353,573
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың қысқа мерзімді бөлігі	15	1,092,377	886,801	868,055
Қаржылық жал бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді бөлігі	16	476,428	216,324	616,512
Қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді бөлігі	17	979,120	896,645	673,447
Сауда төлемдер	19	43,642,693	50,699,814	30,508,552
Кірістік салығы бойынша міндеттемелер		80,898	90,605	107,908
Салықтар және бюджетке төленетін міндеттемелер	20	8,204,631	6,676,597	3,511,302
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	21	49,962,996	43,371,832	41,461,256
Қысқа мерзімді міндеттемелер жиынтығы		120,638,641	106,508,437	81,581,986
Міндеттемелер жиынтығы		333,810,281	283,148,271	273,658,065
Меншікті капитал және міндеттемелер жиынтығы		994,813,474	927,001,517	856,340,066

10-63 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады.
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі бойынша тәуелсіз аудиторлардың есебі 2-3 беттерде көрсетілген.

А.У. Мамин
Президент
2010 жылы 31 мамыр

К.К. Алпысбаев
Экономика және қаржы бойынша
вице-президент
2010 жылы 31 мамыр

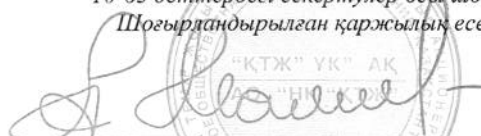

Н. Х. Абилова
Бас бухгалтер
2010 жылы 31 мамыр

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін
Толық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есептілік
(қазақстандық мың теңгемен)

	Ескерту- лер	2009 жыл	2008 жыл
Табыстар			
Жүк тасымалдаулары		407,411,457	416,517,032
Жолаушылар тасымалдаулары		46,647,095	42,523,391
Мемлекеттік жәрдем қаражаттар		10,058,412	7,300,236
Басқа да табыстар	22	16,876,206	17,422,701
Табыстар жиынтығы		480,993,170	483,763,360
Өткізудің өзіндік құны	23	(368,960,223)	(377,182,960)
Жалпы пайда		112,032,947	106,580,400
Жалпы және әкімшілік шығыстары	24	(49,822,762)	(58,989,733)
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың (құнсыздануы)/ құнсыздануды қалпына келтіру	4	(1,409,623)	644,755
Басқа пайда мен залал		555,331	1,481,305
Қаржылық кіріс	25	2,661,506	7,181,578
Қаржылық шығыс	26	(9,673,490)	(8,885,933)
Валюталық бағам өзгерісінен түскен залал		(21,881,928)	(1,555,529)
Қауымдасқан ұйымдардан түскен (шығыс)/кірістің үлесі	6	(90,039)	862,880
Салық шегерілмеген пайда		32,371,942	47,319,723
Кірістік салығы бойынша (шығын)/пайда	18	(12,883,155)	16,562,026
Жыл ішіндегі пайда		19,488,787	63,881,749
Басқа толық кіріс/(шығыс):			
Шетел кәсіпорындардың есептерін қайта есептеуде шығатын пайда/(шығын)		306,264	(257,471)
Жыл ішіндегі басқа толық кіріс/(шығыс)		306,264	(257,471)
Жыл ішіндегі толық кіріс		19,795,051	63,624,278

10-63 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады.
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі бойынша тәуелсіз аудиторлардың есебі 2-3 беттерде көрсетілген.

А.У. Мамин
Президент

2010 жылы 31 мамыр

К.К. Алпысбаев
Экономика және қаржы бойынша
вице-президент
2010 жылы 31 мамыр

Н. Х. Абилова
Бас бухгалтер
2010 жылы 31 мамыр

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін
Ақша қаражаттарының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептілік
(қазақстандық мың теңгемен)

Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы:	Ескерту	2009 жыл	2008 жыл
	лер		
Салық шегерілмеген пайда		32,371,942	47,319,723
Мыналарды түзету:			
Тозу және амортизацияны	4, 5	47,850,299	48,146,260
Қаржылық шығысын	26	9,673,490	8,885,933
ҚҚС қайтару бойынша құнсыздану резервін	7, 24	1,465,167	980,196
Есептелген айыппұлдарын		52,922	1,808,000
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар және басқа да негізгі қорлардың құнсыздануынан түскен шығысын/(шығысты қалпына келтіруін)	4	1,409,623	(644,755)
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар және басқа да негізгі қорлардың шығуынан түскен шығыстарын/(пайдаларын)		5,806	(436,547)
Қаржылық кірісін	25	(2,661,506)	(7,181,578)
	17, 23,		
Жоспар бойынша белгіленген актуарлы міндеттемелер	24	954,856	1,188,822
Қауымдасқан ұйымдардағы таза пайдасын/(шығысын)	6	90,039	(862,880)
Өтімсіз және ескірген босалқылардың резервін (қалпына келтіруін)/есептеуін	8	(316,531)	144,065
	7, 9, 11,		
Күмәнді талаптар бойынша қорды есептеуін	24	2,067,730	3,735,467
Пайдаланылмаған демалыс қорларын есептеуін	23, 24	439,871	1,288,160
Шетел валютасы бағамының теріс өзгеруін		25,317,850	1,555,529
Басқалары		(1,062,929)	460,215
Айналым үлес өзгерістеріне дейінгі операциялық пайда		117,658,629	106,386,610
Сауда дебиторлық берешектің азаюы/(ұлғаюы)		540,437	(2,864,376)
Босалқылардың ұлғаюы		(1,777,654)	(784,024)
Басқа да қысқа мерзімді активтердің ұлғаюы (оның ішінде ҚҚС қайтарудың ұлғаюы)		(6,794,217)	(19,391,327)
Сауда төлемдердің (азаюы)/ұлғаюы		(6,596,196)	19,456,575
Төлеуге жататын басқа да салықтардың ұлғаюы		1,641,758	1,571,801
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелердің ұлғаюы		5,919,895	621,104
Қызмет көрсеткен кезең аяқталғаннан кейінгі қызметкерлердің сыйақысы бойынша міндеттемелердің азаюы	17	(915,352)	(853,949)
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелердің азаюы		(1,010,287)	(1,347,933)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттары		108,667,013	102,794,481
Төленген пайыздар		(10,206,556)	(7,446,991)
Төленген кірістік салығы		(1,625,271)	(5,303,721)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының таза әкелінуі		96,835,186	90,043,769

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

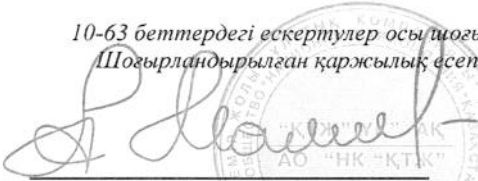
2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Ақша қаражаттарының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептілік (жалғасы)
(қазақстандық мың теңгемен)

	Ескерту лер	2009 жыл	2008 жыл
Инвестициялық қызметтегі ақша қаражаттарының қозғалысы:			
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарды сатып алу		(101,283,773)	(129,845,103)
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың және басқа да негізгі қорлардың шығуынан түскен түсімдер		-	736,611
Материалдық емес активтерді сатып алу		(14,866)	(540,260)
Тұрғын үй қорын құрылысына төленген аванстар		(1,150,031)	-
Инвестицияларды сатып алу		(1,699,136)	-
Алынған сыйақы		2,719,810	8,007,179
Қысқа мерзімді инвестицияларды сатып алу		(20,902,951)	(68,308,200)
Қысқа мерзімді инвестицияларды сатудан түсімі		20,200,103	121,698,900
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаттары		(102,130,844)	(68,250,873)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы:			
Жарғы капиталына салынатын жарна	13	1,578,000	-
Алынған қарыздардың ұлғаюы		14,715,303	10,317,995
Қарыздарды өтеу		(4,583,542)	(5,169,288)
Төленген дивидендтер		(2,888,266)	(2,555,520)
Қаржылық жал бойынша міндеттемелерді өтеу		(124,792)	(1,641,078)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының таза әкелінуі		8,696,703	952,109
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза ұлғаюы		3,401,045	22,745,005
Жыл басындағы ақша қаражаттары мен оның баламалары	12	49,164,450	26,369,694
Шетел валютасының бағамдары өзгеруінің ақша қаражаттарына ықпалы және оның баламалары		(123,054)	49,751
Жыл аяғындағы ақша қаражаттары мен оның баламалары	12	52,442,441	49,164,450

Жыл ішінде Топта келесі ақшалай емес операциялар болды:

- Жалпы бағасы 1,565,960 мың теңге Қаржылық жал келісім шарты бойынша активтерді сатып алу (2008 жыл: 1,380,990 мың теңге) (16-ескерту);
- Жарғы капиталына салынған жарналар 13-ескертуде айтылған.

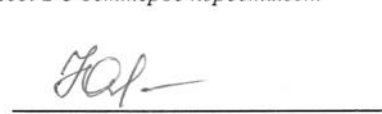
10-63 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады.
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі бойынша тәуелсіз аудиторлардың есебі 2-3 беттерде көрсетілген.

А.У. Мамин
Президент

2010 жылы 31 мамыр

К.К. Алпысбаев
Экономика және қаржы бойынша
вице-президент

2010 жылы 31 мамыр

Н. Х. Абилова
Бас бухгалтер

2010 жылы 31 мамыр

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Үлес өзгерістері жөніндегі шоғырландырылған есептілік
(қазақстандық мың теңгемен)

	Жарғы капиталы	Қосымша төленген капитал	Шетелдік валютасын қайта бағалау қоры	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жиынтығы
2008 жылғы 1 қаңтар	484,642,457	21,486,783	(132,339)	76,685,100	582,682,001
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	63,881,749	63,881,749
Жыл ішіндегі басқа толық (шығыс)/кіріс	-	-	(257,471)	-	(257,471)
Жыл ішіндегі толық (шығыс)/кіріс	-	-	(257,471)	63,881,749	63,624,278
Жарғы капиталына салынған жарналар	-	102,487	-	-	102,487
Дивидендтерді төлеу	-	-	-	(2,555,520)	(2,555,520)
2008 жылғы 31 желтоқсан	484,642,457	21,589,270	(389,810)	138,011,329	643,853,246
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	19,488,787	19,488,787
Жыл ішіндегі басқа толық кіріс	-	-	306,264	-	306,264
Жыл ішіндегі толық кіріс	-	-	306,264	19,488,787	19,795,051
Жарғы капиталына салынған жарналар (13-ескерту)	1,578,000	6,462	-	-	1,584,462
Дивидендтерді төлеу	-	-	-	(2,888,266)	(2,888,266)
Табыстарды бөлу (6 және 13-ескертулер)	-	(1,341,300)	-	-	(1,341,300)
2009 жылғы 31 желтоқсан	486,220,457	20,254,432	(83,546)	154,611,850	661,003,193

10-63 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады.
Шоғырландырылған қаржылық есептілігі бойынша тәуелсіз аудиторлардың есебі 2-3 беттерде көрсетілген.

А.У. Мамин
Президент

К.К. Алпысбаев
Экономика және қаржы бойынша
вице-президент

Н. Х. Абилова
Бас бухгалтер

2010 жылы 31 мамыр

2010 жылы 31 мамыр

2010 жылы 31 мамыр

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі – «Компания») Қаулысына сәйкес темір жол саласындағы барлық мемлекеттік активтерді бір топқа біріктіру мақсатымен құрылған болатын. Компания 2002 жылы 15 мамырда тіркелген болатын. Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және ол толығымен бақылайтын еншілес ұйымдарының қызметтерінің нәтижелерін қамтиды (бұдан әрі – «Топ»). Компанияның тіркелген кеңсесінің мекен-жайы: 010000, Қазақстан Республикасы, Астана қ., Жеңіс даңғ., 98 (44).

«Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (Қазақстан Республикасы Көлік және Коммуникация Министрлігі – 2006 жылдың 8 маусымына дейін; «Самұрық» мемлекеттік активтерін басқару бойынша Қазақстандық холдинг» АҚ – 2008 жылдың 17 қазанына дейін) мемлекет тарапынан Компанияның жалғыз акционері (бұдан әрі – «Акционер») болып табылады.

Үкімет Топ құрылымының бақылауын жүзеге асырады және Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді темір жол әрекет құрылымын анықтайды. 1997 жылдан бастап Үкімет Қазақстан Республикасының темір жол құрылымының қайта құрылу сатысында Топты құрып, белгілі бір жөндеу компанияларды Топтың құрылымынан шығаруды, жолаушылар мен жүк тасымалдарын және оларға сәйкес тарифтерді бөлуін, және де жолаушылар тасымалдауын қаражаттандыруды қамтиды. Топ операциялары арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі темір жол құрылымының қайта құрылу сатысын жалғастыра отырып, темір жол активтеріне маңызды инвестицияларды қамтитын 2020 жылға дейін ұзақ мерзімді стратегиясын дамытты.

Үкімет бақылауында Топ Қазақстан Республикасында темір жол инфрақұрылымын қолдауды қамтамасыз ету мен жүк тасымалдау, жолаушылар тасымалдау бойынша қызметтерді көрсету арқылы темір жол мемлекеттік жүйесінің пайдаланылуын жүзеге асырады. Қазақстан темір жол саласы реттеу жүйесінде Топ қолданысында жүк пен жолаушылар тарифтерін Үкімет құрайды. Сонымен бірге белгілі бір бағыттарға жолаушылар тасымалдары мемлекеттік гранттарымен қаржыландырылады.

Осы реттелетін тарифтердің өзгешеліктері көрсетілетін тасымалдау қызметтерінің түрлеріне және жүк тасымалдары бағыттарына қарай республикалық, халықаралық экспортты-импорттық немесе халықаралық транзит болып бөлінеді.

2008 және 2009 жылдары Топ, 2007 жылы басталып, 2008 жылдың тамызында дүниежүзілік экономикалық дағдарыстың айтарлықтай нашарлануына байланысты экономикалық бәсеңдеу эффектісіне тап болды. Дүниежүзілік экономикалық бәсеңдеуіне байланысты дүниежүзілік шығындары және дүниежүзілік өнеркәсіптік өндірісі бәсеңдеген болатын, бұл өз кезегінде темір жол жүк тасымалдау айналымына әсер етті. Нәтижесінде, 2008 жылдың аяғында және 2009 жылдың басында табыс төмендеген болатын, бұл жарым-жартылай жанар-жағар материалдар сияқты көпшілік тұтынатын тауарлар бағаларының төмендеуімен орнын толтырған болатын. 2009 жылдың екінші жарты жылдығында Топ жүк және оған сәйкес табыстар көлемдерінің біркелкі өсуін бақылады. 2009 жыл бойы және 2010 жылдың бірінші тоқсанында өзгерген екпенділік дәрежесі біркелкі бірыңғай болатын.

Қазақстан теңгесінің АҚШ долларына деген девальвациясы, шамамен, 2008 жылы 1 долларға 120 теңгеден, 2009 жылы 1 долларға 150 теңге шамасына жетіп, Топ пайдасына қоса әсер етті. 2009 жыл бойы Топтың 85% қарыздары АҚШ долларынан құралған, нәтижесінде теңге девальвациясының курстың айырмасы бойынша жыл бойы шығында деп танылды. Бұл шығындар жарым-жартылай АҚШ долларымен ақша активінен ұсталу пайдасымен толтырылды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ

Негізгі дайындау қағидалары

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржы есептілік стандарттарына (бұдан әрі мәтін бойынша – «ХҚЕС») сәйкес дайындалған. Шоғырландырылған қаржылық есептілігі кейбір қаржы құралдарын есепке алмағанда, бастапқы құны қағидасының негізінде дайындалған болатын.

Жаңа және қайта қаралған стандарттарды қабылдау

Ағымдағы кезеңде қабылдаған Стандарттар мен Түсіндірулер:

Топ келесі жаңа және қайта қарастырылған Стандарттар мен Түсіндірулерді қабылдаған болатын:

- ХҚЕС 1 (2007 жылы қайта қаралған) «Қаржы есептілігін ұсыну» – ХҚЕС 1 (2007) терминологияға өзгерістер енгізді (қаржылық есептіліктегі атауларындағы өзгерістерді қоса алғанда) және қаржылық есептілігінің мазмұны мен форматына өзгерістер енгізді;
- ХҚЕС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» түзетулер, қаржы құралдарының ақпаратты ашып көрсетуінің жетілдіруі – ХҚЕС 7 түзетулер әділ құны мен өтімділік қаупін дұрыс бағалауға қатысты қажет ашып көрсетулерді кеңейтеді;
- ХҚЕС 8 «Операциялық бөлімдер»;
ХҚЕС 23 (2007 жылы қайта қаралған) «Қарыздар бойынша шығындар»;
- ХҚЕС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» мен ХҚЕС 7 «Қаржы құралдары: қаржы құралдарының жіктемесінің өзгеруіне қатысты ақпаратты ашып көрсетуі»;
- ХҚЕС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау – рұқсат етілген хеджирлеу баптары»;
- ХҚЕС 16 «Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар» - түзетуі;
- ХҚЕС 19 «Қызметкерлерге берілетін сыйақы» - түзетуі;
- ХҚЕС 20 «Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты ашып көрсету» - түзетуі;
- ХҚЕС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржы есептілігі» - түзетуі;
- ХҚЕС 28 «Қауымдасқан ұйымдарға салынған инвестициялар» - түзетуі;
- ХҚЕС 32 «Қаржы құралдары: ақпаратты ұсыну» - түзетуі;
- ХҚЕС 34 «Аралық қаржы есептілігі» - түзетуі;
- ХҚЕС 36 «Активтердің құнсыздануы» - түзетуі;
- ХҚЕС 38 «Материалдық емес активтер» - түзетуі;
- ХҚЕСТК Түсіндірме 18 «Клиенттерден түскен активтер аударымдары».

Сонымен бірге, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын жалпы жетілдіруіне бағытталған жыл сайынғы бастамалар негізінде Топ басқа стандарттарына түзетулерді қабылдады. Бұл түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсынуға байланысты кейбір түсініктер мен мәселелерге, тану және бағалау мәселелеріне қатысты. Анықтамалар Топтың есеп саясатының кейбір бөлшектерін өзгертуге әкеп соқты – олардың кейбіреулері тек терминологияға қатысты өзгерістерді білдірсе, басқалары есептіліктің соммаларына маңызды әсерін тигізбейді.

Жоғарыда айтылған стандарттарының қабылдануы қаржылық операция нәтижесілеріне немесе қаржылық жағдайына маңызды ықпал еткен жоқ.

Болашақта қабылданатын шығарылған Стандарттар мен Түсініктемелер

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту күніне мынадай Түсініктемелер мен Стандарттар жарық көрді, алайда әлі күшіне енген жоқ:

	Есептілік кезеңдерінен немесе одан кейін күшіне енетін
ХҚЕС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржы есептілігі»	2009 жыл 1 шілде
ХҚЕС 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» - түзетуі	2011 жыл 1 қаңтар
ХҚЕС 3 (қайта қаралған) «Бизнесті біріктіру»	2009 жыл 1 шілде
ХҚЕС 9 «Қаржы құралдары»	2013 жыл 1 қаңтар
ХҚЕСТК Түсіндірме 14 «ХҚЕС 19 – Белгіленген жәрдемақы активтеріне қойылатын шек, қаржыландыруға қойылатын минималды талаптар және олардың өзара әсері»	2011 жыл 1 қаңтар
ХҚЕСТК Түсіндірме 16 «Шетелдік операцияларға құйылатын таза инвестицияның хеджирленуі»	2009 жыл 1 шілде
ХҚЕСТК Түсіндірме 17 «Ақша қаражаты емес активтерді иеленушілерге бөлу»	2009 жыл 1 шілде
ХҚЕСТК Түсіндірме 17 «Қаржы міндеттемелерін үлес құралдарымен өтеу»	2009 жыл 1 шілде

ХҚЕС Толықтырмалары, Анықтамалары (2009 жылы сәуір айы) – 2009 жылдың сәуір айында халықаралық қаржылық есептілігінің стандарттарын жалпы жетілдіруіне бағытталған жыл сайынғы ынта тілек негізінде ХҚЕС бойынша Кеңес күшіне енген 12 стандарттарға түзетулерді жарыққа шығарды. Бұл анықтамалар Стандартқа жедел және маңызды емес түзетулерге қатысты. Жоғарыда көрсетілген Стандарттар мен Түсіндірулердің жаңа нұсқасы 2009 жылдың 1 шілдесі мен 2010 жылдың 1 қаңтарынан басталатын есепке алу кезеңдері үшін қолданылады).

Топ басшылығы бұл жоғарыда көрсетілген барлық Стандарттар мен Түсіндірулер 2010 жылдың 1 қаңтарынан басталатын Топтың шоғырландырылған қаржылық есеп кезеңінде қабылданып, сонымен бірге бұл Стандарттар мен Түсіндірулер қабылдау Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне бастапқы қолдану кезеңінде айтарлықтай әсерін тигізбейді деп санайды.

Маңызды бухгалтерлік пайымдаулар және бағалаулар

ХҚЕС сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау Топ басшылығының шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қол қойған күндегі активтер мен міндеттемелер және әлеуетті активтер мен міндеттемелер жөніндегі ақпаратты ашу, есеп беру кезең бойындағы кіріс пен шығыстың есептілікке алынған сомаларына әсерін тигізетін субъективті бағалаулар мен болжамдарын қолдануын және пікірлерін даярлауын қарастырады. Осы бағалауларлардың тарихи білімдеріне және басқа маңызды фактілеріне негізделгеніне қарамастан, болашақтағы оқиғалар мен әрекеттер салдарынан нақты нәтижелер осы бағалауларынан ерекшеленуі мүмкін.

Келесі қаржылық жылында активтер мен міндеттемелердің баланс құнына маңызды қауіп бар маңызды түзетулер есеп күніне болашақ және де басқа маңызды деректерге қатысты белгілі емес бағалаулар мен келешекке маңызды мүмкіндіктер төменде талқыланады:

Активтердің құнсыздануы

Әрбір есеп күніне Топ жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарының баланстық құнының құнсыздану белгілерінің мүмкіндігін қарастырады.

Активтің құнсыздану индикаторының бар болуының анықтамасы көптеген факторларға негізделеді: қайта құрылу процесіндегі өзгерістері, темір жол индустриясының өсуі, болжанданған ақша ағымдары, болашақта қаржыландырудың мүмкін болуының өзгеруі; технологиялық жағынан ескіруі, қызмет көрсетудің тоқтатылуы, орын ауыстыруға жұмсалатын ағымдағы шығындар мен басқа да маңызды құнсызданудың бар екендігін өзгерістерінде көрсететін жағдайлар.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Егер мұндай белгілер бар болса, қайтарылатын сома анықталады да, активтің баланстық құнымен салыстырылады. Егер де активтің баланстық құны қайтарылатын сомадан артатын болса, бұл жағдайда құнсыздану танылады. Активтің қайтарылатын сомасы активтің әділ құнын сату шығындарын шегеріп тастағандығының ең үлкен мөлшері немесе пайдалану құны болып табылады. Пайдалану құнын бағалаған кезде ақша қаражаттарының болашақ ағыны кірістік салығын салынғанға дейін 14.30% мөлшерінде (2008 жыл: 12.19%, 2007 жыл: 6.87%) дисконтталады, басшылық пікірі бойынша аталған мөлшерлеме ағындағы нарық активтерге сай уақытша ақша мен қауіп бағалауы болып табылады. активтің қайтарылатын сомасының анықталуының өзгерісі болашақта оның құнсыздану немесе қалпыны келтіруіне әкеліп соғуы мүмкін.

Берілген кезең бойы Топ белгілі бір жобаларының құрастыруын тоқтату жайында шешім қабылдады, бұл өз орнында осы активтердің құнсыздануына әкеліп соқтырды. Құнсызданудан кейін Топ өз шешімін өзгертіп белгілі бір жобаларының құрастыруын жалғастырып, осының нәтижесінде құнсыздану қалпына келтірілді.

Зейнетке шыққаннан кейін жұмыскерлерге төлем төлеу

Топ пайдаланатын белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары ХҚЕС 19 «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар» талаптарына сай ескеріледі. ХҚЕС 19 қолдану ең төмен еңбекақы төлемінің жыл сайын болашақта өсуін, жұмыс беруші мен зейнеткерлердің демографиясын, дисконттау мөлшерлемелерін, мемлекеттік қарыз міндеттемелері бойынша шамамен тең мөлшерлемелер, сонымен бірге темір жол билеті бағасының жылдық арту коэффициентін қамтиды. Топ бағалаулары актуариялармен талқылауларда және тарихи тәжірибеге негізделеді. Бағалаулардағы өзгеріс Топтың пайда немесе шығын біршама әсерін тигізеді. Толығырақ ақпарат алу үшін 17-ескертуді қараңыз.

Резервтер

Босалқыларды бағалау

Топ босалқылар резервін таза өткізу құнына дейін азайта отырып резервтерді анықтайды. Өткізілім құнын анықтау мақсатында Топ босалқылар қозғалысын және инвентаризация нәтижелерін қарастырады. Топ резервте аз қолданылатын босалқылар мен жарамды емес барлық бірдей босалқыларға қатысты табыстар немесе шығындарды көрсетеді. Босалқылар тізімінен шығарудан түсетін шығынның нақты сомасы олардың бағалану сомасынан ерекшеленуі мүмкін, бұл болашақта операциялық нәтижелерге біршама әсерін тигізуі мүмкін.

ҚҚС қайтару

Әрбір есеп күніне Топ Қазақстан Республикасынан тыс қызмет көрсетуден болған ҚҚС қайтарылмаған сомасына байланысты резервті бағалайды. Топ сатып алушыларға ҚҚС қоя алмағандықтан, бұл сомаларды тек салық органдарынан немесе ҚҚС бойынша міндеттемелер сомасына қарсы есептеу арқылы өткізе алады. Топтың резервін бағалау мақсатында мемлекеттік салық органдарымен хат алмасу, өзінің салық бөлімінен алынған ҚҚС бойынша күтілетін міндеттемелер туралы ақпаратты қарастырады, сонымен бірге оны қайтаруға қатысты тарихи деректерді қарастырады. ҚҚС қайтарудың нақты сомасы Топ бағалаған сомадан ажыратылуы мүмкін, бұл операциялық нәтижелерге елеулі әсер етуі мүмкін.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың тозуы активтердің пайдалы қызмет мерзімі ішінде тура сызықтық әдіс негізінде есептеледі. Топ өз активтерінің пайдалы қызмет мерзімін, соның ішінде локомотивтер сияқты ірі нысандарының пайдалы қызмет мерзімін анықтайды. Болжанған пайдалы қызмет мерзімінің, жойылу құнының бағалары, сонымен бірге тозу әдістерін есептеу әдістері әрбір есеп күніне қайта қарастырылып, қажет болған жағдайда түзетіледі. Кез-келген түзетулер есептеу бағаларындағы өзгерістер болашақта есепке алынады. Активтердің пайдалы қызмет мерзімі мен активтердің жойылу құнына қатысты бағалауларда пайдалану бойынша күтіліміне, жөндеу және жақтау бағдарламаларына, қызмет көлеміне, технологиялық жетілдірулерге мен басқа қызмет жағдайларына байланысты болады. Осы бағалаулардың өзгеру нәтижесінде тозу сомасы өткен жылдарда берілген сомалардан біршама ерекшеленуі мүмкін.

Салық салу

Қазақстандық түрлі заңнамалық актілер мен нормалар әрдайым түсінікті жазыла бермейді. Жергілікті, аймақтық және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлердің алшақтығы да мүмкін. Бұл жағдайда айыппұл және өсім мөлшерлері, салық органдары қосымша салық салған жағдайда біршама үлкен мөлшерде берілген. Айыппұл мөлшері қосымша салынған салықтың 50% құраса, өсім мөлшері уақытында төленбеген салық мөлшерінің 22.5% құрайды. Нәтижесінде, айыппұлдар мен өсім қосымша салынған салық сомасынан асып кетуі мүмкін.

Жоғарыда көрсетілген белгісіздік ретінде салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімдердің басым сомасы 2009 жылдың 31 желтоқсанына есептелінген және қазіргі уақыттағы шығындарға жататын сомадан асып кетуі мүмкін.

Топ потенциалдық салық талаптары бойынша міндеттерін көрсету үшін бағалаулар қолдануға тура келеді. Егер бағалаулар салық органдарымен дауласуды жеңуге немесе одан ұтылу мүмкіндігі мен мүмкін төлемдер сомасына негізделеді. Бағалау мен нақты төленген сома арасындағы айырмашылық осындай болса, онда бұл Топтың болашақ кезеңдегі пайдасына біршама ықпал етуі мүмкін.

Шоғырландыру қағидалары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және тізімі 28-ескертуде берілген бақыланатын еншілес ұйымдарының қаржылық есептіліктерін қамтиды. Еншілес ұйымдар Топқа бақылау өтетін күннен бастап шоғырланады және Топтың бақылауынан шыққан күннен бастап шоғырлануды доғарады. Топтың еншілес ұйымдарының сатып алынуы сатып алу әдісі бойынша беріледі. Топ ішіндегі барлық операциялар, сальдо, есептеулер бойынша өткізілмеген табыстар немесе шығындар шоғырландыру кезінде шығарылған болатын.

Функционалды валюта және қаржылық есептілікті ұсыну валютасы

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі, Топ операциясын жүргізетін (оның функционалды валютасы) экономикалық ортадағы валютасында берілген. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің мақсаттары үшін Топтың қаржы жағдай мен қызметінің нәтижелері Компанияның және оның еншілес ұйымдарының функционалды валютасы болып табылатын және шоғырландырылған қаржылық есептілігі үшін ұсыну валютасы болып табылатын Қазақстандық теңгеде (бұдан әрі – «теңге») берілген.

Теңге Қазақстан Республикасынан тыс толық конвертацияланатын валюта болып табылмайды. Шетелдік валютадағы операциялар Қазақстандық қор биржасымен («ҚҚБ») бекітілген операцияны жасау күніне нарықтағы бағам бойынша есепке алынады. ҚҚБ сессиясына сауда өткізілмеген шетелдік валюталар бойынша валюталардың айырбастау бағамы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен «REUTERS» ақпараттық агенттік арналары бойынша алынған котировкаға сәйкес АҚШ долларына кросс-курсты қолданумен есептеліп отырады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Теңге Қазақстан Республикасынан тыс толық конвертацияланатын валюта болып табылмайды. Шетелдік валютадағы операциялар Қазақстандық қор биржасымен («ҚҚБ») бекітілген операцияны жасау күніне нарықтағы бағам бойынша есепке алынады. ҚҚБ сессиясына торг өткізілмеген шетелдік валюталар бойынша валюталардың айырбастау бағамы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен «REUTERS» ақпараттық агенттік арналары бойынша алынған котировкаға сәйкес АҚШ долларына кросс-курсты қолданумен есептеліп отырады.

Шетелдік валюталарда берілген ақша активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікті дайындау күніндегі бағам бойынша қайта есептеледі. Айырбастау бағамдарының өзгеруі нәтижесінде пайда болатын барлық бағамдық айырмашылықтар операцияны аяқтау күнінен кейінгі кіріс пен шығыста беріледі. Әділ құны бойынша шетелдік валюталарда берілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын анықтау күніне әділ құны бойынша теңгеге қайта есептеледі. Шетелдік валютада тарихи құны бойынша берілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер қайта есептелінбейді.

Ресейде орналасқан бөлімшесінің қаржылық есептілігінің функционалды валютасы рубль болып табылады. Қаржылық есептілік шоғырландыру процессінде теңгеге аударылады. Есеп күніне активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікті құру күніне айырбастау курсы бойынша қайта есептеледі, толық кіріс жөніндегі есептіліктер 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі орташа айырбастау бағамы бойынша қайта есептеледі. Қайта санаудан туындайтын бағамдық айырымдар басқа толық кірісте есепке алынады. Шетелдік кәсіпорын шыққанда мерзімі кейінге қалдырылған кіріс пен шығында кумулятивті сома берілген шетелдік кәсіпорынға қатысты пайда мен шығында танылады.

Келесі кестеде мына күндерге теңгенің айырбастау бағамы берілген:

	2009 жылы 31 желтоқсан	2008 жылы 31 желтоқсан	2007 жылы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	148.36	120.77	120.30
Швейцарлық франк	143.01	114.43	106.84
Ресей рублі	4.92	4.11	4.92

31 желтоқсанға аяқталған жылдарға теңгенің орташа өлшемді айырбастау бағамы мынаны құрады:

	2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
АҚШ доллары	147.50	120.30	122.21
Швейцарлық франк	136.20	111.49	101.90
Ресей рублі	4.66	4.86	4.78

Қаржы құралдарының танылуы

Топ шоғырландырылған қаржылық жағдай жөніндегі есептілігінде қаржы активтері мен міндеттемелері тек қана сәйкес құрал бойынша келісім-шарттың қатысушысы болған жағдайда қаржы активтері мен міндеттемелері операция күніне есептілік қағидасын пайдалануы арқылы есептеледі.

Қаржы активтері және міндеттемелері бастапқыда мәміле жасаумен байланысты, шығындарды қосқанда немесе шегергенде, алынған немесе төленген сыйақының әділ құнын білдеретін өзіндік құн бойынша көрсетіледі және кейіннен әділ құны немесе амортизация құны арқылы танылады.

Әдетте әділ құн ресми нарық котировкаларға сілтемесі арқылы анықталады. Нарық котировкалары қол жетерлік болмаған жағдайда, әділ құны жалпы қабылдаған бағалау әдістерін пайдалану арқылы және нарық деректерге негізделген болашақта ақша ағымындарын дисконттау арқылы анықталады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Амортизациялаған құн тиімді пайыздық ставкасы қолдануымен анықталады. Тиімді пайыздық ставкасы болашақта күтілетін ақша түсімдерін (борыш құралына тиесілі барлық түскен мен төленген төлемдерін қоса алғанда) күтілетін мерзімге борыш құралын өтеуге немесе (егер де қолдануға рұқсат болатын болса) аса қысқа мерзімге баланстық құнына дейін борыш құралын таныған уақытта дисконттау ставкасы болып табылады

Қаржы активтері

Қаржы активтері келесі категорияларға жіктеледі: пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері («FVTPL») өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар мен «қарыздар және дебиторлық берешек». Жіктеу қаржы құралдарының сипатына және мақсатына байланысты болады және бастапқы танылу сәтінде анықталады.

Ақша қаражаттары мен оның баламалары

Ақша қаражаттары мен оның баламаларына банк шоттарындағы қаражаттар, жолдағы ақшалар, кассадағы қолма-қол ақша және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан артық емес қысқа мерзімді депозиттер кіреді.

Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар

Өтеуге дейінгі ұсталатын инвестициялар анықталатын немесе тіркелген төлемдері бар қарыздық құнды қағаздарды білдіреді. Топтың берілген құнды қағаздарды өтеуге дейін ұстап қалуға ниеті және қабілеті бар. Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар құнсыздану резервін шегергенде, сәйкесінше, оларды өтеуге дейін ұсталатын ретінде жіктеліп және соңынан тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланады. Өтеуге дейінгі мерзім ішінде дисконтты амортизациялау тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы пайыздық кіріс ретінде көрсетіледі.

Қарыздар мен дебиторлық берешек

Дебиторлық сауда берешегі бухгалтерлік есептілікте күмәнді берешек бойынша резервті шегергенде, төлеуге берілген шоттар сомалары бойынша танылады және көрсетіледі. Күмәнді берешек бойынша резерв берешектің толық көлемде өтелмеу ықтималдығы бар болған жағдайларда есепке алынады. Күмәнді берешек бойынша резерв, дебиторлық берешек шарттарымен белгіленген мерзімдерде өтелмегенде Топпен есептеледі. Күмәнді берешек бойынша резерв кезең сайын қайта қарастырылады және егер түзетудің қажеттілігі туса, онда сомалар мұндай қажеттілік айқындалған есептік кезеңнің толық шоғырландырылған кіріс жөніндегі есептілікте көрсетіледі. Үмітсіз берешек бұрын құрылған резерв есебінен оның айқындалуына қарай шығынға жазылады.

Басқа қаржылық активтер

Қызметкерлерден түсетін берешек, банк депозиттері мен жеткізушіге берілген аванстар сияқты басқа қаржылық активтер белсенді нарықта бағаланбайтын, тіркелген немесе анықталатын төлемдері бар туынды емес қаржы активтерін болып табылады. Мұндай активтер кез келген құнсыздануды шегергенде, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша есепке алынатын активтерден басқа қаржы активтері, әрбір есеп күнге құнсыздану көрсеткіштерінің тақырыбына бағаланады. Қаржы активтер бастапқыда танылғаннан кейін бір немесе бірнеше оқиғаның нәтижесінде болған жорамалданатын болашақта инвестиция бойынша қаражаттар қозғалысы өзгеруінің эмитенттің немесе борышкердің басынан түскен елеулі қаржылық қиындықтары, шарт талаптар бұзылуының, кредитордың қарыз алушының қаржылық қиындықтарының байланысты жеңілдік шарттар ұсынуының, қарыз алушының банкротқа ұшырау немесе қаржылық қайта ұйымдастыру ықтималдығы, берілген қаржы активі үшін активті нарығы жоғалуының объективті дәлелдері бар болғанда қаржы активтері құнсызданады. Амортизацияланған құн бойынша көрсетілген қаржы активтері үшін құнсыздану сомасы активтің баланстық құны және бастапқы қолданылған пайыздық мөлшерлемеге дисконтталған қаражаттардың жорамалданатын болашақ қозғалысының ағымдағы құны арасындағы айырмашылықты білдіреді.

Дебиторлық сауда берешегін және оның баланстық құнын күмәнді берешек бойынша резервін азайта алмағанда, қаржы активінің баланстық құны барлық қаржы активтері бойынша тікелей құнсызданудан келетін залалға азаяды. Дебиторлық берешектің өтеуі мүмкін емес болғанда, ол күмәнді берешек бойынша бұрын құрылған резервке қарсы шығынға жазылады.

Егер кейінгі кезеңде құнсызданудан болған залалдың сомасы азайса және азаюдың құнсыздану танылған соң болған оқиғамен объективті байланысты болса және бұрын танылған құнсызданудан болған залалдың сомасына құнсыздану танылмаған болса, онда қайтару күніне инвестицияның баланстық құны амортизацияланған құнды құрауы мүмкін болатын сомадан артық болатын шамада табыс немесе шығын арқылы қайтарылады.

Қаржы міндеттемелер

Қаржы міндеттемелері келісім-шарттар бойынша міндеттемелер берілетін келісім шарттарында беріледі.

Сауда және басқа төлемдер

Сауда және басқа төлемдер бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады, ал кейіннен тиімді пайыздық құн әдісін пайдаланып, амортизацияланған құн бойынша қайта бағаланады.

Пайыздық қарыздар және жұмылдырылған қаражаттар

Барлық қарыздар және жұмылдырылған қаражаттар бастапқыда қарыз қаражаттарын жұмылдырумен байланысты шығындарды есепке алғанда алынған қаражаттардың әділ құнын білдіретін құн бойынша есепке алынады.

Бастапқыда танылғаннан кейін, пайыздық қарыздар және жұмылдырылған қаражаттар, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Капиталдандыруға тиесілі қарыздар бойынша шығындарды есепке алмағандағы кірістер мен шығындар (мысалы, үшінші тараптың кепілдіктері бойынша комиссиялар), міндеттемелердің танылуы тоқтатылған жағдайда, сондай-ақ амортизацияны есепке алғанда пайда немесе шығын арқылы танылады.

Өзара есептеулер

Танылған сомаларды өзара есептеу жүргізуге заңды құқық болғанда, Топта не өзара есептеу жүргізу, не активті сату және бір мезгілде міндеттемені өтеу ниеті болса, қаржы активтері және қаржы міндеттемелері өзара есептелуі және таза сома шоғырландырылған бухгалтерлік баланста көрсетілуі мүмкін.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгеммен)

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің танылуын тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активінің (қолайлы болса, қаржы актив бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтер топ бөлігінің) танылуы мына жағдайларда тоқтатылады:

- активтен қаражат ағындарын алуға құқықтың мерзімі өткенде;
- Топ активтен қаражат ағындарын алу құқығын сақтап, бірақ беру келісіміне сәйкес үшінші тарапқа елеулі кешіктіріусіз оларды толығымен төлеу міндеттемесін қабылдаған және негізінде берілген актив бойынша барлық тәуекелдер мен пайдаларды берген жағдайда; немесе
- Топ активтен қаражат ағындарын алуға өзінің құқықтарын берген не болмаса (а) негізінде актив бойынша барлық тәуекелдер мен пайдаларды берген (б) актив бойынша ешқандай тәуекелдер мен пайдаларды бермеген және ұстап қалмаған, бірақ активті бақылауға берген жағдайда.

Егер Компания активтен қаражаттар ағындарын алуға өзінің құқықтарын берсе де, актив бойынша ешқандай тәуекелдер мен пайдаларды ұстап қалмаса, бірақ активті бақылауды бермесе, онда актив Компанияның активке қатысуын жалғастыратын дәрежеде танылады. Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын қатысуды жалғастыру активтің бастапқы баланстық құны мәндерінің және Топтан өтеу ретінде тұтынылуы мүмкін болатын өтеудің максимум сомасы ішінде ең кіші мәні бойынша бағаланады.

Қаржы міндеттемелер

Қаржы міндеттемелерінің танылуы оны (немесе қаржы міндеттемелерінің бір бөлігі) өтелгенде, яғни шартта көрсетілген міндеттеме орындалғанда, жойылғанда немесе оның мерзімі өткенде тоқтатылады.

Босалқылар

Босалқылардың негізгі бөлігі сауда операциялары үшін емес, магистральдық темір жол тораптарының және жылжымалы құрамының пайдаланылуын қамтамасыз ету үшін шаруашылық қызмет процесінде пайдаланылады.

Босалқылар өзіндік құн мәндерінің немесе өткізудің таза құнының ең кіші мәні бойынша бағаланады. Болжанған қолдануға керекті өзіндік құнға қорларды жеткізуге және ағымдағы күйге келтіруге байланысты шығындар кіреді. Өткізудің таза құны аяқтауға жұмсалған шығындарды және өткізуге жұмсалатын бағалау шығындарын шегергенде кәдімгі қызмет барысында қорларды өткізу құнының бағасын білдіреді. Босалқылар орташа өлшенген құн әдісі бойынша есепке алынады.

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар алғашқы немесе бастапқы құны, не болмаса кез келген кейінгі жинақталған тозуды және құнсызданудан жинақталған кейінгі шығындарды шегеру арқылы алғашқы құны бойынша көрсетіледі.

Сатып алынған жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың құны активтерді сатып алғанда төленген қаражаттардың құнын және активтерді керекті жерге жеткізу және оларды жоспарланған пайдаланылуға қажетті нысанға жайғаруға, дайындықты жүзеге асыру кезінде жұмсалған тікелей шығындарды білдіреді.

Топтың меншікті құрылысы нысандарының құнына құрылыс барысында пайдаланылған барлық материалдардың құны, жоба бойынша тікелей еңбек шығындары және жобаға тікелей қатысты қаржыландыру бойынша шығындары, сондай-ақ салалас бөлігінде айнымалы және тұрақты үстеме шығындар кіреді. Нысан жоспарланатын пайдаланылуға әзір болысымен, шығындарды капиталдандыруы тоқтатылады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Жобаны іске асыру барысында ара тұра Топ орнатуға тиісті қаржылық жал бойынша келісім-шарт жасасады. Орнатуға дайындау кезінде болған жабдық пайдалануда емес осыған байланысты орнатылмаған жабдық құрамында көрсетілген. Пайдалануға жарамды болған бойда жабдық салалас жікке аударылады және одан кейін осы қағидада айтылғандай ескеріледі.

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар нысанының танылуы олар пайдаланылуынан шыққан соң немесе болашақ экономикалық пайда алуынан енді шықпайтын жағдайда тоқтатылады. Активтің танылуы тоқтатылған кезде пайда болатын кез-келген кірістер немесе шығыстар (шығудан түсетін таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырым ретінде есептелген), активтің танылуы тоқтатылған есептілік кезеңінде шоғырланған толық кіріс жөніндегі есептілікке қосылады.

Кейінгі шығындар

Жолдарды жөндеу және қосалқы бөлшектермен алмасумен ірі капиталды жөндеу

Теміржол қабатын жөндеу және қосалқы бөлшектермен алмасумен ірі капиталды жөндеу, негізінен теміржол қабатын және локомотив двигателін ауыстыруға шығындарды қамтитын болашақ экономикалық пайда алу мүмкіндігінде капитализацияланады және мұндай шығындар жеткілікті дәрежедегі дәлдікпен есептеліп немесе бағаланып отырады.

Әрі қарай жөндеу жұмыстары үшін қолданылатын ауыстырылған активтер болашақта пайда табу талдауына жатады, болашақта пайда түсімі болатын жағдайда құны бойынша босалқыға немесе жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарға алынып, өзіндік құн мәндерінің немесе таза құнының ең кіші мәні бойынша бағаланады. Өзіндік құн мәндерінің немесе таза құнының айырмашылығы пайда немесе шығын болып танылады. Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарға тиесілі болашақта пайда түсімі болмайтын жағдайда, ондай жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар бірден пайда мен шығын құрамында танылады.

Активтің қызмет мерзімін арттыратын жөндеулер мен қызмет етулер

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар нысандарына тиесілі жөндеу шығындары осы нысандарының экономикалық пайдасын арттыратын, сондай-ақ ол нысандардың жағдайын жақсартуға және тиімді қызмет ету мерзімін ұзартуға, және өнімділігін арттыруға бағытталған бұл шығындар нысандардың құрамында танылады. Тозу қызмет мерзімін есептеуден түзу сызық әдісінің негізінде есептеледі. Барлық басқа жөндеу мен жақтау шығындары шығындар құрамында танылады.

Тозу

Топтың пікірі бойынша әр активтің категориясы қызмет мерзімі бойында бір тегіс бөлінгендіктен, жер мен аяқталмаған құрылыс/орнатылмаған жабдықтардан басқа жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың тозуы түзу сызық әдісінің негізінде есептеледі. Топпен қолданған әрбір есептілік кезеңінде сарапталған қызмет мерзімдері төменде көрсетілген (сәйкес жылдарда):

Үйлер мен ғимараттар	20-45
Теміржол инфрақұрылымы:	
Темір жолдың жер қабаты	80
Темір жол жолдарының жоғары қабатының құрылысы	20-45
Инженерлік ғимараттар, құбыржолдары	20-45
Кабельді, электр және телекоммуникация желілері	10-25
Көлік құралдары, машиналар, жабдықтар мен басқасы:	
Вагондар, цистерналар, дрезиналар мен қар тазартқыштар	18-32
Локомотивтер	15-36
Локомотивті двигательдер	.
Білдектер, крандар мен тракторлар	15-35
Көлік жабдығы	10-15
Кеңсе жиһазы мен ұйымдастыру техникасы	5-15

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Жер мен аяқталмаған құрылыс/орнатылмаған жабдықтар бойынша тозу есептелінбейді. Аяқталмаған құрылыс объектісі, салалас жікке аударылып, одан кейін осы қағидада айтылғандай ескеріледі.

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың құнсыздануы

Топ әрбір есептілік күніне жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың баланстық құнының құнсыздану индикаторларының болуына тексеріс жасайды. Осындай әрбір индикаторларының айқындалған жағдайда құнсыздану залалын (егер де бар болса) айқындау мақсатымен сәйкес активтің қайтару құны есептеледі. Қайтару құны екі мәннің ең үлкені болып анықталады: сату шығындарын шегергенде активтің әділ құны мен пайдалану құны. Пайдалану құнын бағалаған кезде ақша қаражаттарының болашақ ағыны кірістік салығын салынғанға дейін 14.30% мөлшерінде (2008 жыл: 12.19%, 2007 жыл: 6.87%) дисконтталады, аталған мөлшерлеме басшылық пікірі бойынша ағындағы нарық активтерге сай уақытша ақша мен қауіп бағалауы болып табылады.

Егер активтің қайтару құны баланстық құнынан төмен болатын болса, онда активтің баланстық құны қайтару құнына дейін төменделеді. Құнсызданудан түсетін шығындар бірден пайда мен шығында танылады. Кейіннен құнсыздану залалы қалпына келген жағдайда активтің баланстық құны жаңа бағалау қайтару құнына дейін ұлғаяды, нәтижесінде жаңа баланстық құны осы активке байланысты алдыңғы жылдары құнсыздану танылмаған жағдайдағы баланстық құнын аспайтындай болуы тиіс.

Құрылыс компанияларға берілген аванстар

Қазіргі уақытта Топта кейіннен оның қызметкерлеріне сатылатын тұрғын үй құрылысы бойынша бағдарламасы бар. Осы бағдарлама Топ өзінің әкімшілік кенсесін Алматы қаласынан Астана қаласына аударғанда пайда болатын. Тұрғын үй нысандары Топтың белгілі бір қызметкерлерге нақты құнының 20-30% тең бағаға сатылып, Топ қалған соманы қызметкерлерге сыйақы шығындар ретінде таниды. Топ осы шығындарды негізінен құрылыстың аяғына дейін бір жыл мезгіл ішінде алдын ала төленген сомалары түрінде таниды.

Қайтаруға ҚҚС

Қайтаруға ҚҚС Қазақстан Республикасынан тыс жерде қызмет көрсету нәтижесінде пайда болып, ол жерлерде Топ ҚҚС салынатын шығындарды тартады (жанар-жағар май материалдары мен басқа операциялық шығындар), бірақ клиенттерге ҚҚС сомасын арттыруға құқығы жоқ. Осы операцияларға байланысты барлық ҚҚС сомалары заңды түрде ҚҚС бойынша міндеттеме сомасынан алынады немесе Қазақстан Республикасының салық органдарынан алу арқылы өтей алады. Он екі ай ішінде ҚҚС бойынша міндеттемелерге қарсы есептеулерге байланысты болжам сомасын анықтау үшін әрбір есептілік күніне Компанияның салық бөлімі, қазақстандық салық заңнамалық талаптарына сай талдау жүргізеді. Келесі он екі ай ішінде қайтарылатын күтілетін сома басқа қысқа мерзімді активтер құрамында беріледі. Топтың пікірінше Топ бағалаған ұзақ мерзімді активтің сомасы орны толтырылады және қалған сомаға резервін санайды.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жиналған амортизацияны және құнсызданудан түскен залалды алып тастағанда өзіндік құны бойынша көрсетілген. Негізінен материалдық емес активтер компьютерлік бағдарламалық қамсыздандыру мен лицензияларды құрайды. Амортизация 1 жылдан 10 жылға дейінгі мерзімді құрайтын пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде түзу сызық әдісі бойынша есептеледі. Пайдалы қызмет ету мерзімі мен амортизацияны есептеу әдісі әрбір жылдың есеп кезеңінің соңына болашақта болатын кез-келген өзгерістерді есепке ала отырып тексеріледі.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар

Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынады. Қауымдасқан болып Топтың бірлескен және еншілес ұйымы болып табылмайтын Топтың маңызды ықпалы бар ұйымдар саналады. Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар сатып алу құны бойынша, Топтың сатып алудан кейін қауымдасқан ұйымдардағы таза активтеріндегі үлесін қосқанда, және құнсыздануды алып тастағандағы шоғырландырылған қаржылық жағдай жөніндегі есептілікте беріледі. Қауымдасқан ұйымдардағы пайда мен шығын жағынан Топтың үлесі Топтың толық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есептілігінде беріледі.

Қарыздар бойынша шығындар

Активтерді сатып алу, квалификациялы активтің құрылысы немесе өндірісіне тікелей қатысты қарыздар бойынша шығындар мақсатында қолдануға немесе пайдалануға арналған активтер сияқты, осы активтің құнына кіргізу жолымен активтер дайын болған уақытқа дейін танылады. Квалификациялы активтерге пайдалануды күтетін жеке қарыздардың уақытша инвестицияларынан алынған инвестициялық табыс, капиталға капитализациялауға жарамды қарыздар бойынша шығындардан есептеліп алынады.

Қарыздар бойынша шығындар сонымен бірге шетелдік валютада қарыз алу нәтижесінде пайда болатын ауыстыру бағамдық ерекшеліктерін қамтып, пайыздарды төлеуге шығындарды түзетумен есептеледі. Егер пайыздарды түзету түрінде бағамдық айырмашылық сомасы жергілікті валютада алынған болса, Топтың капиталға айналдыратындай пайыздарды төлеу сомасынан аспайды. Бағамдық айырмашылықтың кез-келген асуы пайда немесе залал арқылы танылады.

Қарыздар бойынша басқа да шығындар олар шығатын кезеңдегі пайда немесе залал арқылы танылады.

Қызметкерлерге сыйақы

Белгіленген төлем мөлшері бар зейнетақы жоспары

Ұжымдық Келісім-шартқа сәйкес Топ еңбек қызметі аяқталғанда өзінің қызметкерлеріне белгіленген сыйақыларды («Белгіленген төлем мөлшері бар зейнетақы жоспары») төлейді. Осы Келісім-шартқа сай Топ келесі негізгі төлемдер мен жеңілдіктерді қамтамасыз етеді:

- зейнетке шыққанда төленетін бір ретті жәрдемақы;
- зейнеткерлерге төленетін жылдық материалдық көмек;
- тегін теміржол билеттерін ұсыну;
- салттық қызметтерді төлеуге берілетін материалдық көмек; және
- тістерді протездеуге берілетін материалдық көмек.

Зейнеткерлік жоспарына сай сыйақы бойынша белгіленген міндеттемелер мен шығындарды болжанатын бірлік әдісінің көмегімен анықталады. Бұл әдіс сыйақы алуға қосымша бірлікті қосушы ретінде әрбір өткен жылды қарастырады және қорытынды міндеттемелерді көрсету үшін әрбір бірлікті жеке өлшейді. Сыйақы ұсыну бойынша пайда немесе шығын арқылы танылады, жұмысшының еңбек стажы кезінде белгіленген төлем мөлшерімен зейнеткерлік жоспар бойынша сыйақы формуласына сай бөлінуі керек. Бұл міндеттеме мемлекеттік облигациялар бойынша сыйақы мөлшерлемесіне ұқсас дисконт мөлшерлемесін қолданумен ақша қаражаттарының қозғалысын болашақ есеп кезеңіндегі ағымдағы құны бойынша өлшенеді, валюта мен шарттары белгіленген төлем мөлшері бар Зейнет жоспары бойынша міндеттеменің бағаланған шарттары мен валютасы сәйкес салыстырылады.

Топ қызметкерлеріне сыйақы төлеу бойынша міндеттемелерді қайта бағалаудан болатын актуарлы пайда мен шығын қызметкерге төленетін кезінде, белгіленген бағалауға сай сыйақы мен міндеттеме бойынша шыққан шығындарды таниды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Меншікті капитал

Жарғы капиталы

Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей қатысты шығындар ұйымдарды біріктіру жағдайларынан басқа меншікті капитал түсімінің сомасынан алынған ретінде көрсетілуі керек. Шығарылған акциялардың номинал құнының үстінен алынған қаражаттың әділ құнын кез келген жағдайда асып түсу қосымша төленген капитал деп танылады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме ретінде танылып, егер ол есеп күніне дейін жариялаған болса есептілік күнінен капитал сомасынан есептелініп алынады. Дивидендтер жөніндегі ақпарат қаржылық есептілігінде ашып көрсетіледі, егер де олар есеп күніне дейін жарияланған болса, сонымен бірге есеп күнінен кейін жарияланған болса, бірақ шоғырланған қаржылық есептілігінің бекіту күніне дейін болуы керек.

Табысты тану

Табыстар жеткілікті дәлдік дәрежесінде есептелінетін немесе бағаланатын болса, онда Табыстар қандай да бір экономикалық пайда алуы мүмкін болуына қарай танылады.

Егер де тасымалдаудың аяқталу дәрежесі мен табыс сомасы жеткілікті дәрежеде дәл нақты анықталатын болса, онда тасымалдауға жататын қызметтерге қатысты табыс шоғырландырылған қаржылық жөніндегі есептілік күніне тасымалдауды аяқтау дәрежесіне қарай танылады. Жүкті тасымалдау процесінің аяқталу дәрежесі жүктің жіберілген және келген күндері (шығыс станция түісінде қиылысунда) жөніндегі деректерге сай жалпы қызмет көлеміне, есеп күніне көрсетілген қызмет көлемінің пайыздық салмағы ретінде есептеледі.

Әлі көрсетілмеген тасымалдау қызметтері үшін тапсырыс берушіден алынған алдын ала төлем сомасы алу сәтінде тапсырыс берушіден алынған аванс құрамында көрсетіледі. Көрсетілген қызметтерден түсетін күтілетін есептелінген табысқа шамамен тең тапсырыс берушіден алынған аванстар, шоғырландырылған қаржылық жағдай жөніндегі есептілік балансында қысқа мерзімді басқа да міндеттемелер құрамына болашақ табыста танылады. Болашақ кезең табыстар қызмет көрсету шамасына қарай табыстар болып танылады.

Вагондарды пайдалану қызметтеріне қатысты табыс, Топтың вагондарын пайдалану кезеңінде танылады.

Мемлекеттік жәрдемақылар

Қазақстан Республикасында мемлекеттік гранд түріндегі әлеуметтік маңызды бағыттарға жолаушыларды тасмалдауға жұмсалған шығындарды жарым-жартылай өтеу үшін топ жәрдемақы алуға құқығы бар деп Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы етті. Топ және де басқа да теміржолмен жолаушы тасмалдаумен қызмет көрсететін ұйымдар грандтарды алуға жыл сайынғы негізде өтінім береді. Егер келісім шарт жасалса, Топ мемлекетпен анықталатын алдын-ала қаражаттандырылған сомаға кіретін Қазақстан Республикасы территориясы ішіндегі әлеуметтік маңызы бар бағыттар бойынша жолаушыларды тасмалдауға жұмсалатын шығындарды қаражаттандыруға құқысы бар.

Топ қолданылатын мемлекеттік гранттар бойынша шарттарды орындай алуы және гранттар алынуына негізделген сенімділік шыққан кезге дейін танылмайды.

Мемлекеттік гранттар төмендетілген тарифпен тасымалдау бойынша көрсетілген қызмет уақытысымен, шоғырландырылған толық кіріс жөніндегі есептілікте танылады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгеммен)

Салықтар

Қысқа мерзімді кірістік салығы

Осы және өткен мерзімдегі салық активтері мен міндеттемелері салық басқару орындары төлейтін немесе салық органдары қайтаратын сома бойынша бағаланады. Салық мөлшерлемелері мен сомаларды есептеуге қолданылатын салық заңнамасы жеке қаржылық жағдай жөніндегі есептілікте балансты құру күніне күшіне енетін шамада немесе күшіне енетін күні қолданылады..

Кейінге қалдырылған салық

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте берілген активтер мен міндеттемелердің салық базаларының арасындағы есеп күніне барлық уақытша айырмашылықтар арасындағы міндеттемелер әдісі бойынша кейінге қалдырылған салығы болып табылады, ол кейіннен төленетән немесе орнын толтыралатын болады.

Кейінге қалдырылған салық уақытша салық салынатын қаржылық есептілікте көрсетілген және сәйкес салық салынатын пайданы есептегендегі салық есебіндегі активтер мен міндеттемелер айырмашылықтар қатынасына есептеледі. Кейінге қалдырылған міндеттемелер, негізінен, барлық салық түсетін уақытша айырмашылықтар қатынасына есептеледі. Кейінге қалдырылған активтер барлық уақытша азайтқыш айырмашылықтарын есептегенде, осы уақытша айырмашылықтарын болашақта салық салынатын баланстық пайданы жоғары пайдалану ықтималдығы болған жағдайда ғана көрсетіледі. Егер де уақытша айырмашылықтар гудвилмен байланысты болатын болса немесе бастапқыда салық салынатын немесе қаржы есептіліктің пайдаларына әсер етпейтін операциялар басқа активтер мен міндеттемелер тану салдарынан болатын болса (бизнесті біріктіру келісімдерінен басқа) салық активтері мен міндеттемелері шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды.

Еншілес ұйымдарға, бірлескен кәсіпорындардағы үлес пен қауымдасқан ұйымдарға тиесілі, Топ уақытша айырмашылықтарының қалпына келтіру мерзімдерін бақылай алатын жағдайларынан басқа, кейінге қалдырылған міндеттемелер салық салынатын айырмашылықтарын есептегенде көрсетіледі. Осындай инвестициялар мен үлестерге тиесілі кейінге қалдырылған активтер болашақта салық салынатын баланстық пайда жоғары пайдалану ықтималдығы болған жағдайда ғана көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есеп күніне бағаланып, кейінге қалдырылған активтің жиынтығы немесе бір бөлігі қолданылуы мүмкін жағдайда және жеткілікті салық салынатын пайда алынады деген болжам болмайтын жағдайда азаяды. Кейінге қалдырылған деп танылмаған салық активтері қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте тіркелген әрбір күнге қайта қаралады және болашақта салық салынатын табыстар мерзімі өткен салық активтерін қайта келтіруге мүмкіндігі бар көлемі анықталады.

Кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер сәйкес шоғырландырылған қаржылық жағдай жөніндегі есептілікте бухгалтерлік баланс күніне күшіне енгізілген немесе жарамды салық мөлшерлемелеріне (және заңнамасында) негізделе отырып өтелетін міндеттеме немесе актив өткізілетін кезеңге қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

Егер қысқа мерзімді салық міндеттемелеріне қарсы қысқа мерзімді салық міндеттемесін өзара есептілікке алуға заңды түрде жарамды құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар сол салық салынатын ұйымға және сол салық басқару орындары қатысты болса, онда кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер өзара есепке алынады.

Қысқа мерзімді және кейінге қалдырылған кірістік салықтары басқа толық кіріс есептіліктен тыс баптарға жатқан жағдайларды есептілікке алмағанда, пайда мен шығын жөніндегі есептілікте шығындар немесе үнемдеу ретінде немесе басқа толық кіріс жөніндегі капитал шоттарында көрсетіледі, және бұл жағдайда мерзімі ұзартылған салық пайда мен шығын жөніндегі есептіліктен тыс көрсетіледі, не болмаса кәсіпорынның бастапқы бірігуінен шығады. Кәсіпорындар біріккен жағдайда, салық тиімділігі кәсіпорындар бірлестігінің есебіне қосылады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Жал

Операциялық жал

Операциялық жал ретінде жіктелетін активке меншік құқығымен байланысты пайда мен тәуекел жалға берушіде нақты түрде сақталады. Операциялық жал бойынша төлемдер жалға беру мерзіміне негізделі отырып түзу сызық әдісінің негізінде толық кіріс жөніндегі шоғырланған есептілікте беріледі.

Қаржылық жал

Егер жалға алынатын мүліктің әділ құны, ең төмен жал төлемдерінің ағымдағы құны бойынша қаржыландырылатын жал күніне тең сома болса, онда Топ қаржылық жалды шоғырландырылған қаржылық жағдай жөніндегі есептіліктегі активтер мен міндеттемелер ретінде таниды. Ең төмен жал төлемдерінің ағымдағы құнын есептегенде, дисконт факторы ретінде жалға беру келісім-шарты бойынша сыйақы мөлшерлемесін анықтау мүмкін болса, қолданылады, керісінше жағдайда Топтың қарыз құралдарының сыйақы мөлшерлемесін пайдаланылады. Бастапқы тікелей шығындар актив бөлігі ретінде есепке алынады. Жал төлемдері бар міндеттемелерді азайту мен сыйақы бойынша шығындар арасында бөлінеді. Сыйақы бойынша шығындар әрбір кезең үшін міндеттемелердің қалған сомасы бойынша үнемі сыйақы мөлшерін алатындай жалға беру мерзімі ішіндегі кезеңдер бойынша бөлінеді.

Қаржылық жал активке қатысты амортизация бойынша шығындардың артуына әкеп соғады, сонымен бірге әрбір есептілік кезеңіне қаржылық шығындарына әкеледі. Жалға алынатын активке қатысты амортизация саясаты меншік активтерінің амортизациясы бойынша саясатқа сәйкес келіп, жалға алу мерзімі осы мерзімнен кем болмау керек. Егер жалға алу активтің мерзімі ұқсас меншік құралдарының амортизация мерзімінен кем болса, жалға алынатын актив жалға беру мерзіміне негізделі отырып амортизацияланады.

Резервтер

Резервтер шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетіледі, мұнда Топтың өткен оқиғаларының нәтижесіндегі қысқа мерзімді міндеттемелері (құқықтық немесе практика барысында шығатын), сонымен қатар міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық тиімділікпен байланысты құралдардың ағыны болады деген жорамал бар және осы міндеттемеге сәйкес дұрыс бағасы жасалуы мүмкін. Егер Топ резерв қайтарылады деп болжам жасаса және қайтару жеткілікті дұрыс болып табылатын болса, онда қайтару жеке актив ретінде көрсетіледі. Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы маңызды болса және резервтер ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарық бағасын беретін болса, онда қауіп тууы мүмкін міндеттемелерге сай, салық салу мөлшерлемесі бойынша ақша қаражаттарының болашақтағы қозғалысын дисконттау көмегімен есептеледі. Дисконттауды пайдаланғанда резервтің артуы, уақыттың өткен салдарынан сыйақы бойынша шығын ретінде саналады.

Жіктеудің өзгеруі

2009 жылы Топ пайда мен шығында көрсетілетін кірістер мен шығыстарды ұсыну анализінің әдісін өзгертті, «шығындардың сипаты бойынша» әдісінің орнына «шығындардың мақсаты бойынша» жіктеуін пайдаланды. Нәтижесінде, 2009 жылдың ұсынуына сәйкес, Топ салыстырмалы ақпаратты қайта жіктеді.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2008 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға шоғырландырылған қаржылық есептілігінде жіктеуге қатысты 2009 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылға шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ұсыну жобасына сай өзгерістер ендірілген болатын. Осы қайта жіктеулер төменде көрсетілгендей болатын:

	Өзгеріске дейін 2008 ж. 31 желтоқсан	Өзгерістен кейін 2008 ж. 31 желтоқсан	Өзгерістер 2008 ж. 31 желтоқсан
Мың теңгемен			
Ақша қаражаттарының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептілік:			
Шетел валютасы бағамының оң/(теріс) өзгеруінің іске аспағанын	3,012,827	1,555,529	(1,457,298)
Сауда төлемдердің ұлғаюы	17,999,277	19,456,575	1,457,298

3. БӨЛІМДЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

Топ ХҚЕС 8 «Операциялық бөлімдер» қабылдап, ол 2009 жылдың 1 қаңтарының есеп кезеңінен жарамды. ХҚЕС 8 операциялық бөлімдер шешімдерді қабылдауға жауапты, және де қаржыны үлестіру мақсатында Топқа елеулі әсер ететін Топтың акционері ретінде болатын Топтың жетекшісімен үнемі қаралатын компоненттері туралы ішкі есептерді және олардың қызметін бағалау негізінде талап етіледі. Өткен жылда көрсетілген сомалар ХҚЕС 8 талаптарына сәйкес қайта қаралды.

Топтың бөлімдері қаржыны тарату және жолаушы тасмалымен көрсетілген қызметін бағалау мақсатында жасап, Акционермен үнемі қаралатын ақпараттар мен есепті беруге негізделеді. Топ барлық әкімшілік шығындар мен оның пайыздық мөлшерлерін, сол бөлімдер бойынша кірістік салығы бойынша үлестіреді. Бөлінбеген нәтижелер, негізінен жөндеу жұмыстары, металл сынықтары және электр қуатын сатумен байланысты нәтижелерді қосады. Олар жүйелі түрде операциялық шешімдерді қабылдауға жауап беретін жетекшімен қарастырылмайды.

Топ мынандай көптеген түсімділік көрсеткіштерін бақылайды: салық шегерілмеген пайда, салық салудан кейінгі пайда және жалпы пайда. Соған қарамастан кіріс, салық салудан кейінгі пайда корларды тарату және бөлімдер қызметін бағалау көрсеткіші болып табылады.

Есеп беру бөлімдеріне қатысты есеп саясаты 2 ескертуде көрсетілген Топтың есеп саясатына іспеттес.

	2009 жылы 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін			
	Жүк тасы- малдаулары	Жолаушылар тасымалдау- лары	Бөлінбеген нәтижелер	Жиынтығы
Маңызды операциялық көрсеткіштер				
Табыстар	409,267,482	57,051,544	14,674,144	480,993,170
Өткізудің өзіндік құны	(293,869,200)	(65,317,708)	(9,773,315)	(368,960,223)
Жалпы және әкімшілік шығыстары	(39,596,033)	(8,597,312)	(1,629,417)	(49,822,762)
Қаржылық кіріс	2,650,959	10,547	-	2,661,506
Қаржылық шығыс	(9,673,490)	-	-	(9,673,490)
Валюталық бағам өзгерісінен түскен (залал)/пайда	(22,483,736)	601,808	-	(21,881,928)
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың құнсыздануы	(1,315,243)	(94,380)	-	(1,409,623)
Кауымдасқан ұйымдардан түскен (шығыс)/кірістің үлесі	(90,039)	-	-	(90,039)
Басқа пайда мен залал	(283,160)	838,491	-	555,331
Кірістік салығы бойынша шығыстар	(10,067,647)	(2,161,226)	(654,282)	(12,883,155)
Жыл ішіндегі пайда/(залал)	34,539,893	(17,668,236)	2,617,130	19,488,787
Бөлімдер туралы басқа маңызды ақпарат				
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарға қатысты капиталды шығындар	97,949,463	11,205,408	1,945,592	111,100,463
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың тозуы	37,963,381	9,081,198	6,200	47,050,779
Топ ішіндегі басқа операциялық бөлімдерімен табыс операциялары	178,328,987	19,365,983	27,751,923	225,446,893

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

	2008 жылы 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін			
	Жүк тасы- малдаулары	Жолаушылар тасымалдау- лары	Бөлінбеген нәтижелер	Жиынтығы
Маңызды операциялық көрсеткіштер				
Табыстар	418,338,097	50,036,664	15,388,599	483,763,360
Өткізудің өзіндік құны	(309,174,322)	(57,641,369)	(10,367,269)	(377,182,960)
Жалпы және әкімшілік шығыстары	(45,693,801)	(10,312,124)	(2,983,808)	(58,989,733)
Қаржылық кіріс	7,141,803	39,775	-	7,181,578
Қаржылық шығыс	(8,885,933)	-	-	(8,885,933)
Валюталық бағам өзгерісінен түскен залал	(1,399,551)	(155,978)	-	(1,555,529)
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың құнсыздануын қалпына кетіру	636,396	8,359	-	644,755
Қауымдасқан ұйымдардан түскен кірістің үлесі	862,880	-	-	862,880
Басқа пайда мен залал	1,481,305	-	-	1,481,305
Кірістік салығы бойынша пайдалар	12,211,536	4,350,490	-	16,562,026
Жыл ішіндегі пайда/(залал)	75,518,410	(13,674,183)	2,037,522	63,881,749
Бөлімдер туралы басқа маңызды ақпарат				
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарға қатысты капиталды шығындар	118,463,846	14,984,429	1,931,561	135,379,836
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың тозуы	38,800,606	8,658,019	4,041	47,462,666
Топ ішіндегі басқа операциялық бөлімдерімен табыс операциялары	190,876,151	8,820,308	29,379,777	229,076,236

Топтың географиялық ақпараты:

Топ әр түрлі географиялық аймақтарынан табыс алады. Төмендегі кесте 31 желтоқсанына аяқталған жылдар ішіндегі орын мекендеуіне негізделген табыстар жөнінде ақпаратты көрсетеді:

Сатушылар орын мекендеуі	2009 жыл	2008 жыл
Қазақстан	471,891,024	475,731,955
Ресей	3,356,091	4,468,923
Өзбекстан	3,031,053	1,620,428
Қытай	1,543,910	804,685
Түркменстан	1,171,092	1,137,369
	480,993,170	483,763,360

Негізінен, Топтың барлық ұзақ мерзімді активтері Қазақстанда орналасқан.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

4. ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК, ҮЙЛЕР МЕН ЖАБДЫҚТАР

2009 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл ішіндегі жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың қозғалысы мына түрде көрсетілген:

	Жер	Үйлер мен ғимарат-тар	Темір жол жолдарының инфрақұрылымы	Машиналар мен жабдықтар	Темір жол көлігі	Басқа Көлік	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс/ орнатылмаған жабдық	Жиынтығы
Тарихи құны:									
2008 жылдың 31 желтоқсанына	745,646	35,122,178	416,055,194	101,764,066	316,399,507	9,444,788	6,841,153	53,369,155	939,741,687
Келіп түсті	6,462	104,874	219,263	3,736,483	2,375,177	229,452	364,301	104,064,451	111,100,463
Ішкі орын алмастыру	13,875	30,460,406	17,710,512	11,866,018	24,065,593	(109,146)	445,190	(84,452,448)	-
Шықты	-	(197,840)	(57,458)	(1,160,594)	(1,066,088)	(40,046)	(79,626)	(132,131)	(2,733,783)
Босалқылар құрамына аудару	-	-	(6,334,830)	(8,737)	(3,681)	(514)	(1,925)	-	(6,349,687)
Материалдық емес активтер құрамына аудару	-	-	-	-	-	-	-	(2,201,795)	(2,201,795)
2009 жылдың 31 желтоқсанына	765,983	65,489,618	427,592,681	116,197,236	341,770,508	9,524,534	7,569,093	70,647,232	1,039,556,885
Жиналған тозу мен құнсыздану:									
2008 жылдың 31 желтоқсанына	-	(6,132,891)	(42,858,999)	(21,237,308)	(86,582,820)	(1,176,193)	(1,525,881)	(1,062,547)	(160,576,639)
Жыл ішінде есептелінген тозу	-	(1,470,845)	(13,643,999)	(8,453,998)	(21,654,610)	(1,046,624)	(780,703)	-	(47,050,779)
Жыл ішінде есептелінген құнсыздану	-	(30,388)	-	(55,783)	935	122	1,851	(1,326,360)	(1,409,623)
Басқалар	-	17,281	-	-	-	-	-	(976,649)	(959,368)
Ішкі орын алмастыру	-	76,337	(132,195)	98,812	(85,812)	44,106	(1,248)	-	-
Шықты	-	197,629	4,576	870,810	574,222	24,226	68,199	-	1,739,662
Босалқылар құрамына аудару	-	-	2,292,104	3,280	3,681	514	204	-	2,299,783
2009 жылдың 31 желтоқсанына	-	(7,342,877)	(54,338,513)	(28,774,187)	(107,744,404)	(2,153,849)	(2,237,578)	(3,365,556)	(205,956,964)
Баланстық құны:									
2009 жылдың 31 желтоқсанына	765,983	58,146,741	373,254,168	87,423,049	234,026,104	7,370,685	5,331,515	67,281,676	833,599,921
2008 жылдың 31 желтоқсанына	745,646	28,989,287	373,196,195	80,526,758	229,816,687	8,268,595	5,315,272	52,306,608	779,165,048

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2008 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл ішіндегі жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың қозғалысы мына түрде көрсетілген:

	Жер	Үйлер мен ғимараттар	Темір жол жолдарының инфрақұрылымы	Машиналар мен жабдықтар	Темір жол көлігі	Басқа көлік	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс/орнатылмаған жабдық	Жиынтығы
Тарихи құны:									
2007 жылдың 31 желтоқсанына	626,237	33,198,543	399,619,386	85,763,454	262,882,398	3,878,255	4,208,656	26,942,578	817,119,507
Келіп түсті	103,518	414,876	253,248	3,387,615	32,877,712	2,331,641	1,843,175	94,168,051	135,379,836
Ішкі орын алмастыру	15,891	1,783,184	23,159,860	13,512,351	24,168,360	3,304,520	1,053,483	(66,997,649)	-
Ұзақ мерзімді қаржы активтерге ауыстырылған	-	-	-	-	(944,799)	-	-	-	(944,799)
Шықты	-	(274,425)	(369,082)	(898,878)	(2,584,164)	(69,628)	(264,161)	(56,245)	(4,516,583)
Босалқылар құрамына аудару	-	-	(6,608,218)	(476)	-	-	-	-	(6,608,694)
Материалдық емес активтер құрамына аудару	-	-	-	-	-	-	-	(687,580)	(687,580)
2008 жылдың 31 желтоқсанына	745,646	35,122,178	416,055,194	101,764,066	316,399,507	9,444,788	6,841,153	53,369,155	939,741,687
Жиналған тозу және құнсыздану:									
2007 жылдың 31 желтоқсанына	-	(4,775,718)	(32,153,946)	(15,221,806)	(68,104,963)	(523,141)	(980,932)	(990,001)	(122,750,507)
Жыл ішінде есептелінген тозу	-	(1,282,447)	(15,592,277)	(7,459,548)	(21,798,668)	(732,808)	(596,918)	-	(47,462,666)
Жыл ішінде есептелінген құнсыздану	-	(188,039)	72,605	104,442	172,003	426	(10,718)	494,036	644,755
Басқалар	-	(65,534)	-	-	-	-	-	(566,582)	(632,116)
Ішкі орын алмастыру	-	(23,187)	(21,500)	480,265	(268,490)	24,577	(191,665)	-	-
Ұзақ мерзімді қаржы активтерге ауыстырылған	-	-	-	-	927,220	-	-	-	927,220
Шықты	-	202,034	208,503	858,863	2,490,078	54,753	254,352	-	4,068,583
Босалқылар құрамына аудару	-	-	4,627,616	476	-	-	-	-	4,628,092
2008 жылдың 31 желтоқсанына	-	(6,132,891)	(42,858,999)	(21,237,308)	(86,582,820)	(1,176,193)	(1,525,881)	(1,062,547)	(160,576,639)
Баланстық құны:									
2008 жылдың 31 желтоқсанына	745,646	28,989,287	373,196,195	80,526,758	229,816,687	8,268,595	5,315,272	52,306,608	779,165,048
2007 жылдың 31 желтоқсанына	626,237	28,422,825	367,465,440	70,541,648	194,777,435	3,355,114	3,227,724	25,952,577	694,369,000

Топ активтері құрамында Қазақстан Республикасының батыс және солтүстік бөліктерін қосатын «Хромтау-Алтынсарин» темір жолдарымен байланысты активтері бар, олар Қазақстан Республикасының теміржол инфрақұрылымын бірінғай желіге тұйықтайды. Топ екі бөлімнен, атап айтқанда: «Хромтау-Әйтеке Би» («бірінші бөлім») және «Әйтеке Би-Алтынсарин» («екінші бөлім») учаскелерінен тұратын теміржол жолдарын дамыту жобасына қатысты. Темір жолдарының құрылысын бастаушы Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация Министрлігі болып, оның 64% мемлекеттік бюджет есебінен Мемлекетпен қаржыландырылса, қалған бөлігін Топ қаржыландырды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2006 жыл бойында Жобаның бірінші бөлігі аяқталды, ал екінші бөлігі – 2007 жыл бойында. Топ құрылыстың сомасын түгелдей танып, сонымен қоса темір жол активы ретінде Мемлекет қаржыландырған 21,013,822 мың теңгені де таныды. Топпен және Мемлекет есебінен қаржыландырылған және құрылған активтер физикалық бөліне алмайды. Топ Мемлекет қаржыландырған активтерді заңды иелене алмауына қарамастан, Топ бұл активтерді мына көрсеткіштер бойынша таныды:

(а) Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігі Топқа бұл активтерді тапсыруға ниетін білдіретінін хабарлайтын жағдайда, (б) Топ бұл активтерді құқықтық кіру рұқсат мүмкіндігі бар, сонымен қатар, бұл активтерді тегін пайдаланған жағдайда, (в) бұл активтер Топ қаржыландырған активпен қатар, темір жолды кеңейту жобасының бір бөлігі болған жағдайда; (г) активтерге қызмет көрсету бойынша жауапкершілік Топ мойнында болған жағдайда. Бұл активтерді таныту шоғырландырылған қаржы есептілік беру күнінен кейін Топ Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігінен бұл активтерді даулау туралы хат алған болатын (27-ескерту).

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына Топтың жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың баланстық құнын құрайтын 39,777,528 мың теңге, 43,017,107 мың теңге және сәйкесінше, 46,084,316 мың теңге белгілі қарыздарға кепілділікті қамтамасыздандыру ретінде пайдаланды (14-ескерту).

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына Топтың түгелдей амортизацияланған жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың бастапқы құны 172,489,980 мың теңге, 118,354,710 мың теңге және сәйкесінше, 101,493,472 мың теңге құрады.

2009 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жалға беру келісім шарттарымен жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар қатарына қосылған және аяқталмаған құрылыс/орнатылмаған жабдық бойынша алынған жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарының баланстық құны 7,369,941 мың теңге (2008 жылдың 31 желтоқсанында: 7,329,359 мың теңге; 2008 жылдың 1 қаңтарында 5,292,380 мың теңге) құрады.

5. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

2009 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл ішіндегі материалдық емес активтердің қозғалысы мына түрде көрсетілген:

	Лицензиялар	Компьютерлік бағдарламалық қамсыздандыру	Басқалары	Жиынтығы
Құны:				
2008 жылдың 31 желтоқсанына	539,021	3,458,132	670,267	4,667,420
Келіп түсті	161,494	1,993,779	93,142	2,248,415
Шықты	-	(90,581)	-	(90,581)
2009 жылдың 31 желтоқсанына	700,515	5,361,330	763,409	6,825,254
Жиналған амортизация:				
2008 жылдың 31 желтоқсанына	(235,548)	(1,285,529)	(80,264)	(1,601,341)
Есептелді	(138,686)	(652,339)	(8,495)	(799,520)
Шықты	-	63,751	-	63,751
2009 жылдың 31 желтоқсанына	(374,234)	(1,874,117)	(88,759)	(2,337,110)
2009 жылдың 31 желтоқсанына баланстық құны	326,281	3,487,213	674,650	4,488,144

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2008 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл ішіндегі материалдық емес активтердің қозғалысы мына түрде көрсетілген:

	Лицензиялар	Компьютерлік бағдарламалық қамсыздандыру	Басқалары	Жиынтығы
Құны:				
2007 жылдың 31 желтоқсанына	492,271	2,574,352	425,371	3,491,994
Келіп түсті	48,036	934,907	244,896	1,227,839
Шықты	(1,286)	(51,127)	-	(52,413)
2008 жылдың 31 желтоқсанына	539,021	3,458,132	670,267	4,667,420
Жиналған амортизация:				
2007 жылдың 31 желтоқсанына	(15,364)	(886,735)	(16,131)	(918,230)
Есептелді	(220,667)	(398,794)	(64,133)	(683,594)
Шықты	483	-	-	483
2008 жылдың 31 желтоқсанына	(235,548)	(1,285,529)	(80,264)	(1,601,341)
2008 жылдың 31 желтоқсанына баланстық құны	303,473	2,172,603	590,003	3,066,079
2008 жылдың 31 желтоқсанына баланстық құны	476,907	1,687,617	409,240	2,573,764

2009 жылдың 31 желтоқсанына Топтың өзінің қызметі барысында қолданылған және бағдарламалық қамтамасыз етумен ұсынылған материалдық емес активтердің толығымен амортизацияланған бастапқы құны 409,691 мың теңгені құрады (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 346,166 мың теңге, 2007 жылдың 31 желтоқсаны: 252,040 мың теңге).

6. ҚАУЫМДАСҚАН ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар мыналарды қамтыды:

Қауымдасқан ұйымның атауы	Негізгі қызметі	2009 жылдың 31 желтоқсаны		2008 жылдың 31 желтоқсаны		2008 жылдың 1 қаңтары	
		Баланс- тық құны	Иелік үлесі, %	Баланс- тық құны	Иелік үлесі, %	Баланс- тық құны	Иелік үлесі, %
«Кедентранссервис» АҚ	Тасымалдау және кедендік тазарту бойынша қызметтер	1,832,224	33.00	1,884,870	33.00	1,267,117	33.00
«Теміржол жөндеу» АҚ	Темір жол жолдарын жөндеу	529,035	23.43	531,245	23.43	268,714	23.43
Басқалары		106,395	-	20,442	-	37,846	-
		<u>2,467,654</u>		<u>2,436,557</u>		<u>1,573,677</u>	

Топ 2009 жылдың ішінде Акционер шешімімен Топ жоғарыда басқалары құрамына енген «Досжан темір жолы» АҚ 37.03% акцияларын 1,578,000 мың теңге сомасына сатып алды. Тапсырыс күніне бағаланған нөлге тең болатын. Төленген сома мен сатып алынған акциялар құнының айырмасы үлес өзгерістері жөніндегі шоғырландырылған есептілікте табыстарды бөлу ретінде көрсетілген.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгеммен)

31 желтоқсанына және осы күнге аяқталған жыл ішінде қауымдасқан ұйымдарға инвестициялары жөніндегі қысқартылған қаржылық ақпарат мына түрде берілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Активтер жиынтығы	47,354,567	17,057,602	15,064,296
Міндеттемелер жиынтығы	(40,196,539)	(9,037,620)	(10,001,976)
Таза активтері	7,158,028	8,019,982	5,062,320
Қауымдасқан ұйымның таза активтерінің үлесі	2,119,978	2,436,557	1,573,677
		2009 жыл	2008 жыл
Жалпы пайда жиынтығы		12,976,872	17,338,202
Таза залал жиынтығы		(274,620)	2,957,662
Қауымдасқан ұйымның таза (залал)/пайда үлесі		(90,039)	862,880

7. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына басқа да ұзақ мерзімді активтер мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар үшін төленген аванстар	8,732,217	6,777,912	10,662,225
Құнсыздандуды алып тастағандағы тұрғын үй қоры үшін төленген аванстар	1,506,126	927,266	780,667
Қайтаруға ҚҚС	15,513,721	12,939,249	11,959,053
Басқалары	297,982	297,982	297,982
	26,050,046	20,942,409	23,699,927
Минус: Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар жеткізушінің авансы бойынша резерв	(1,703,661)	(1,300,287)	(221,243)
Минус: ҚҚС қайтару бойынша құнсыздану резерв	(14,404,416)	(12,939,249)	(11,959,053)
	9,941,969	6,702,873	11,519,631

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар жеткізушілерге аванстары бойынша резерв қозғалысы мына түрде көрсетілген:

	2009 жыл	2008 жыл
Жыл басына Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарды жеткізушінің авансы бойынша резерв	(1,300,287)	(221,243)
Жыл ішінде есептелінген	(525,539)	(1,088,067)
Өткенде құрылған резерв арқылы жыл ішінде есептен шығару	122,165	9,023
Жыл соңына Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтарды жеткізушінің авансы бойынша резерв	(1,703,661)	(1,300,287)

31 желтоқсан аяқталған жылдардағы ҚҚС қайтарылмайтын құнсыздану резерві бойынша қозғалыс мына түрде көрсетілген:

	2009 жыл	2008 жыл
Жыл басына ҚҚС қайтарылмайтын құнсыздану резерві	(12,939,249)	(11,959,053)
Жыл ішінде есептелінген	(1,465,167)	(980,196)
Жыл соңына ҚҚС қайтарылмайтын құнсыздану резерві	(14,404,416)	(12,939,249)

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

8. БОСАЛҚЫЛАР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына босалқылар мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Шикізат және материалдар	11,203,901	11,520,215	9,799,240
Қосалқы бөлшектер	8,307,800	9,282,768	7,922,562
Отын	1,178,485	1,341,862	1,393,860
Жоғары жол қабатының материалдары	744,969	1,899,769	2,575,132
Құрылыс материалдары	640,806	693,142	600,702
Басқасы	996,028	1,047,037	741,643
Минус: өтімсіз және ескірген босалқылар бойынша резерв	(2,129,021)	(3,114,350)	(2,983,257)
	20,942,968	22,670,443	20,049,882

31 желтоқсанға аяқталған жылдардағы өтімсіз және ескірген босалқылар бойынша резервтегі қозғалыс мына түрде көрсетілген:

	2009 жыл	2009 жыл
Жылдың басына өтімсіз және ескірген босалқылар бойынша резерв	(3,114,350)	(2,983,257)
Жыл ішінде қалпына келтірілген /(есептелінген)	316,531	(144,065)
Жыл ішінде есептен шығарылған	668,798	12,972
Жыл соңына өтімсіз және ескірген босалқылар бойынша резерв	(2,129,021)	(3,114,350)

9. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына сауда дебиторлық берешек мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Сауда дебиторлық берешегі	10,841,881	13,816,998	11,173,845
Минус: күмәнді сауда берешегі бойынша резерв	(4,779,018)	(7,550,524)	(6,857,685)
	6,062,863	6,266,474	4,316,160

2009 жылдың 31 желтоқсанына Топтың сауда дебиторлық берешегі сегіз негізгі клиентке 55% келді (2008 жыл: сегіз клиент – 50%, 2007 жыл: сегіз клиент – 45%).

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішінде күмәнді қарыздар бойынша резервтегі өзгеріс мына түрде көрсетілген:

	2009 жыл	2008 жыл
Жылдың басына күмәнді қарыздар бойынша резерв	(7,550,524)	(6,857,685)
Жыл ішіндегі есептеулер	(1,300,392)	(1,215,522)
Бұрын құрылған резервті пайдаланып жыл ішінде есептен шығару	4,071,898	522,683
Жыл соңына күмәнді қарыздар бойынша резерв	(4,779,018)	(7,550,524)

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Топ 2007 жылға дейін банкрот процедураны бойынша бастаған кейбір сатып алушылардан қарызға қатысты сот тергеулеріне қатысты. Резерв осы қарыз сомасына толығымен құрылған болатын. 2009 жылдың ішінде арыз кезеңінің мерзімі өтуімен байланысты сотқа берілген сома есептен шығарылған.

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына Топтың сауда дебиторлық берешегі мына валюталарда берілді:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Теңге	2,190,235	2,704,721	2,966,806
Швейцарлық франк	3,771,321	3,383,185	1,239,426
АҚШ доллары	100,842	173,537	83,166
Ресей рублі	465	5,031	26,762
	<u>6,062,863</u>	<u>6,266,474</u>	<u>4,316,160</u>

10. БАСҚА ДА ҚАРЖЫ АКТИВТЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына басқа да қаржы активтері 3 айдан бастап 12 айға дейінгі орналасу мерзіміндегі банктегі депозиттерді құрады:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны		2008 жылдың 31 желтоқсаны		2008 жылдың 1 қаңтары	
	Пайыздық мөлшер- лемесі	Сомасы	Пайыздық мөлшер- лемесі	Сомасы	Пайыз мөлшер- лемесі	Сомасы
«Банк Центркредит» АҚ	3.40-5.00%	2,953,440	7.40%	1,000,000	-	-
«Сбербанк России» АҚ ЕБ	4.00%	4,410,729	7.50-8.00%	7,589,260	-	-
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ (29-ескерту)	5.00-7.00%	10,173,176	6.70%	3,000,000	9.00%- 10.00%	16,000,000
«Казкоммерцбанк» АҚ	-	-	6.50%	2,656,940	8.20%- 9.70%	20,425,456
«РБС (Казахстан)» ЕБ АҚ	-	-	5.50%	1,000,000	10.00%	9,000,000
«Тұран Әлем Банкі» АҚ	-	-	9.40%	20,000	8.20% - 9.70%	23,231,444
		<u>17,537,345</u>		<u>15,266,200</u>		<u>68,656,900</u>
Пайыздық сыйақы аударым бойынша берешек		<u>169,635</u>		<u>255,390</u>		<u>2,245,725</u>
		<u>17,706,980</u>		<u>15,521,590</u>		<u>70,902,625</u>

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына басқа да қаржы активтер мына валюталарда көрсетілген болатын:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Теңге	3,396,240	8,155,632	51,828,551
АҚШ доллары	14,310,740	7,365,958	19,074,074
	<u>17,706,980</u>	<u>15,521,590</u>	<u>70,902,625</u>

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

11. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына басқа да қысқа мерзімді активтер мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Қайтарылатын ҚҚС	23,943,495	24,037,145	15,053,333
Берілген қысқа мерзімді активтер	2,788,346	2,888,928	5,161,125
Болашақ кезең шығындары	465,729	672,953	298,845
Басқа да салықтар бойынша алдын-ала төлем	10,769,143	2,776,024	584,230
Талаптар	1,115,164	689,643	356,522
Мекемелерге аудару	292,069	327,289	-
Басқасы	2,979,677	5,969,543	3,494,954
	42,353,623	37,361,525	24,949,009
Минус: басқа да қысқа мерзімді активтер бойынша күмәнді берешек бойынша резерв	(3,862,911)	(4,723,449)	(3,362,203)
	38,490,712	32,638,076	21,586,806

Ағымдағы қайтаруға ҚҚС, Топ келе жатқан жылда ҚҚС міндеттемесімен шегере алатын ҚҚС сомасымен берілген.

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі күмәнді берешек бойынша резервтегі қозғалыс мына түрде көрсетілген:

	2009 жыл	2008 жыл
Жылдың басына күмәнді берешек бойынша резерв	(4,723,449)	(3,362,203)
Жыл ішіндегі қалпына есептелулер	(241,799)	(1,431,878)
Бұрын құрылған резерв есебінен жыл ішіндегі есептен шығару	1,102,337	70,632
Жыл соңына күмәнді берешек бойынша резерв	(3,862,911)	(4,723,449)

12. АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсанына ақша қаражаттары және оның баламалары мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Теңгедегі қысқа мерзімді банктік салымдар	12,739,418	32,039,964	17,060,775
АҚШ долларындағы қысқа мерзімді банктік салымдар	15,081,169	8,566,664	1,102,798
Еуропадағы қысқа мерзімді банктік салымдар	723,656	608,368	2,671,704
Теңгедегі банктің қысқа мерзімді шоттарында ақша	16,044,725	7,421,769	4,153,527
АҚШ долларындағы банктің қысқа мерзімді шоттарындағы ақша	6,196,743	117,119	629,386
Еуропадағы банктің қысқа мерзімді шоттарындағы ақша	1,389,909	367,039	647,882
Басқа валютадағы банктегі ақша	244,456	21,955	57,860
Кассадағы қолма-қол ақша	22,365	21,572	45,762
	52,442,441	49,164,450	26,369,694

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Банк шоттағы ақша қаражаттары пайыздық мөлшерлемелер бойынша сыйақы әкеледі, жылдық 0.50% бастап 9.00% дейінгі күнделікті пайыздық мөлшерлемелерге негізделген (2008 жылы: жылдық 0.50% бастап 9.00% дейінгі; 2007 жылы: жылдық 0.50% бастап 5.00% дейінгі).

Теңгеде және валютадағы қысқа мерзімді депозиттер Топтың ақшаға деген қажеттілігіне байланысты түрлі мерзімге, үш айға дейін салынып, қысқа мерзімді депозиттер үшін мөлшерлемелер бойынша жылдық 0.50% бастап 11.25% дейінгі мөлшерде сыйақы әкеледі (2008 жылы: жылдық 0.50% бастап 11.25% дейін; 2007 жылы: жылдық 2.00% бастап 14.00% дейін).

2009 жылдың 31 желтоқсанына Топтың үш айдан артық емес мерзімге бастапқы өтеу мерзімі бар депозиттерге салынған ақша қаражаттары және Топтың байланысты жақтарының Қазақстан Республикасы банктеріндегі қысқа мерзімді шоттардағы ақша қаражаттары 20,237,436 мың және сәйкесінше 8,402,860 мың теңге (2008 жылдың 31 желтоқсаны: бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын депозиттер – 9,500,000 мың теңге және қысқа мерзімді шоттарда - 1,440,701 мың теңге; 1 қаңтар 2008 жыл: нөл теңге) (29-ескерту).

13. ЖАРҒЫ КАПИТАЛЫ

31 желтоқсанына жарғы капитал мына түрде көрсетілген:

	Шығаруға рұқсат берілген шығарылған акциялардың саны	Шығарылған және төленген акциялардың саны	Номинал құны, теңгеде	Жарғы капиталы, мың теңгеде
2007 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанына	502,040,458	484,642,457	1,000	484,642,457
Төленген акциялар		1,578,000		
2009 жылдың 31 желтоқсанына	502,040,458	486,220,457	1,000	486,220,457

Компанияның жарғы капиталы акцияларды шығару ақша мен жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар алмасу арқылы қалыптасқан болатын. Акционер дивидендтер алуға, Компанияның тарату жағдайында оның мүлік бөлігіне және басқаларға қарағанда Компания акцияларын немесе Компанияның акцияларына айырбасталатын басқа бағалы қағаздарды сатып алуға құқылы.

2009 жыл бойы жалғыз акционер жарғы капиталына 1,578,000 мың теңге сомасына акциялар үшін жарна салған болатын. Жалғыз акционердің шешімімен Топ осы ақша қаражатты «Досжан темір жолы» АҚ жарғы капиталының 37.03% акцияларын 1,578,000 мың теңге сомасына сатып алды. Тапсыру күніне акциялар әділ құны нөлге тең болатын.

Осыдан басқа 2007 жылдың 31 желтоқсаны аяқталған жыл бойы үкімет Топтың жарғы капиталына кейбір активтерді тапсырған болатын. Акциялар шығарылмаған себебі бойынша қосымша жарна төленген капиталы ретінде көрсетілген. Тапсырылған активтер өз құрамында заңды иелену құқығы әлі тапсырылмаған кейбір активтерді құрайды (4 және 27-ескертулер).

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгеммен)

14. ҚАРЫЗДАР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына пайыздық сыйақы аударым бойынша берешекті қоса алғанда қарыздар мыналардан тұрды:

	Бастапқы валюта	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлеме	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Қысқа мерзімді қарыздар:						
<u>«Ситибанк Қазақстан» қарыздары:</u>						
Қарыз 1	АҚШ доллары	2008 жылдың 1 ақпаны	АҚШ долларында 3 айлық ЛИБОР депозиттері бойынша + 1.60%	-	-	481,381
Қарыз 2	АҚШ доллары	2010 жылдың 29 маусымы	АҚШ долларында 1 айлық ЛИБОР депозиттері бойынша + 4.5%	4,458,526	-	-
«Альфа Банк Қазақстан»	Теңге	2010 жылдың 1 маусымы	15%	401,500	-	-
				4,860,026	-	481,381
Ұзақ мерзімді қарыздар:						
<u>«АБН АМРО Банк Н.В.» қарыздары:</u>						
Қарыз 1	АҚШ доллары	2012 жылдың 15 сәуірі	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттері бойынша + 0.13%	1,407,309	1,581,740	2,033,798
Қарыз 2	АҚШ доллары	2014 жылдың 15 мамыры	АҚШ долларында 3 айлық ЛИБОР депозиттері бойынша + 0.07%	8,152,320	8,234,143	9,907,599
Қарыз 3	АҚШ доллары	2009 жылдың 20 желтоқсаны	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттері бойынша + 0.15%	-	227,155	452,312
Қарыз 4	АҚШ доллары	2011 жылдың 4 тамызы	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттері бойынша + 1.20%	21,064,094	9,300,167	-
«Жапон халықаралық ынтымақтастық банкі» («ЖХЫБ»)	Жапоны йены	2020 жылдың 20 желтоқсаны	3.00%	6,865,284	6,233,415	5,397,253
«Институт де Кредито Официаль» («ИКО»)	АҚШ доллары	2021 жылдың 9 шілдесі	2.50%	3,950,158	3,349,541	3,336,507
«Қазақстан даму банкі» (29-ескерту)	АҚШ доллары	2013 жылдың 4 маусымы	9.80%	1,314,034	1,375,286	1,674,489
«АТФ Банк»	АҚШ доллары	2012 жылдың 10 сәуірі	4.26-9.29%	427,535	490,454	627,803
				43,180,734	30,791,901	23,429,761
Минус: Ұзақ мерзімді қарыздардың қысқа мерзімді бөлігі				(11,339,472)	(3,669,819)	(3,353,573)
				31,841,262	27,122,082	20,076,188

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Қарыздар өтеуі келесі түрде көрсетілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
1 жылдан 2 жылға дейін	18,095,230	6,411,736	3,330,144
2 жылдан 3 жылға дейін	3,796,442	9,471,646	3,235,838
3 жылдан 4 жылға дейін	2,713,864	3,070,621	3,235,838
4 жылдан 5 жылға дейін	1,217,973	2,200,869	2,955,858
5 жылдан жоғары	6,017,753	5,967,210	7,318,510
	31,841,262	27,122,082	20,076,188

«Ситибанк Казахстан»

Қарыз 1. 2007 жылдың сәуірінде Топтың ұжымдық кепілдемесімен 4,000 мың АҚШ доллары (495,360 мың теңге) сомасына қарыз алды. Қарыз 2007 жылдың 10 қазанында өтелуге жатты. Қарыз 2008 жылдың 1 ақпанына дейін ұзартылып, 2008 жылдың 31 қаңтарында өтелген болатын.

Қарыз 2. 2009 жылдың 30 қарашасында Топ Компанияның ұжымдық кепілдемесімен 30,000 мың АҚШ доллары сомасына «Локомотив» АҚ жалпы ұжымдық мақсаттары үшін «Ситибанк Казахстан» АҚ-мен қысқа мерзімді кредиттер жөніндегі Бас келісімді бекітті. 2009 жылдың 31 желтоқсанына қарыздың түгел сомасы өтелмеген болатын. Сыйақы айлық төлемдермен өтеліп отыр, негізгі қарыз төлемі мерзім соңында.

«Альфа Банк Казахстан»

2009 жылдың 11 желтоқсанында Топ еншілес ұйымы «Транстелеком» АҚ айналым қаражатын толтыру мақсатында болашақта түсетін ақша кепілінің негізінде 650,000 мың теңге сомасында «Альфа-банк» ЕБ АҚ-мен кредиттік желіні ұсыну жөніндегі Келісімге қол қойды. 2009 жылдың 31 желтоқсанына Топ кредиттік желі негізінде 250,000 мың теңгені меңгерген жоқ. Сыйақы кредит айлық төлемдермен өтеледі, ал негізгі қарызды төлеу төртінші өтеу айдан басталады.

«АБН АМРО Банк Н.В.»

Қарыз 1. 2003 жылы желтоқсанда Топ локомотивтерді модернизациялау үшін жиынтықты сатып алу үшін қаржыландыру үшін «АБН АМРО Банкімен Н.В.» кредиттік келісім жасасты. Қарыз жарты жылдық 16-лық төлеммен 2004 жылдың 15 қазанынан бастап төленіп отыр, 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша тиімді жылдық 6.98% пайыздық мөлшерлемені құрады (2008 жылы 31 желтоқсан: 7.43% жылдық). 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша берілген кредиттік келісім бойынша қамтамасыз ету ретінде Компанияның еншілес ұйымы «Локомотив» АҚ меншігіндегі 6,329,304 мың теңге баланс құнымен локомотивтер салынған (2008 жылы 31 желтоқсан: 6,899,470 мың теңге, 2008 жылы 1 қаңтар: 7,461,197 мың теңге). Кредиттік келісім шарттарына сәйкес Компания кейбір қаржылық емес көрсеткіштерді сақтауы керек. «АБН АМРО Банк Н.В.» және «Америка Құрама Штаттарының экспорты-импортты банкті» алдын ала хабарлау арқылы отыз жұмыс күнінен кем емес мерзім ішінде барлық қарыз мерзімінен бұрын, не болмаса қарыздың бір бөлігін өтей алады (біртіндеп өтеген жағдайда мұндай өтеу сомасы 2 миллион АҚШ доллары сомасынан кем болмауы керек). Кез-келген мерзімінен бұрын өтелетін сома, оған сәйкес сыйақы есептеумен және айыппұлсыз жүзеге асуы керек. 2012 жылдың 15 сәуірі қарызды өтеу күні. Қарыз бойынша кепілгер «Америка Құрама штаттарының экспортты-импортты банкі», Компания, «Локомотив» АҚ және «Қазтеміртранс» АҚ болып табылады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Қарыз 2. 2004 жылдың 1 қарашасында Топ локомотивтердің модернизациясы үшін жиынтықты сатып алу үшін қаржыландыруға «АБН АМРО Банкімен Н.В.» кредиттік келісім жасасты. Бұл кредиттік келісім бойынша ақша қаражаттары келесі транштармен беріледі:

- Бірінші транш 18,506 мың АҚШ доллары көлемінде Топ (2005 жылдың 8 ақпанындағы айырбастау бағамы бойынша 2,402,611 мың теңге) 2005 жылы 8 ақпанында алды.
- Екінші транш 20,795 мың АҚШ доллары көлемінде Топ (2005 жылдың 25 маусымындағы айырбастау бағамы бойынша 2,808,921 мың теңге) 2005 жылы 25 маусымында алды.
- Үшінші транш 16,602 мың АҚШ доллары көлемінде Топ (2005 жылдың 21 қыркүйегіндегі бағамы бойынша 2,226,285 мың теңге) 2005 жылдың 21 қыркүйегінде алды.
- Төртінші транш 15,664 мың АҚШ доллары көлемінде Топ (2005 жылдың 7 ақпанындағы айырбастау бағамы бойынша 2,101,754 мың теңге) 2005 жылдың 7 желтоқсанында алды.
- Бесінші транш екі бөліктен тұрды: 16,892 мың АҚШ доллары мен 7,883 мың АҚШ доллары көлемінде Топ (2006 жылдың 6 қаңтары мен 2006 жылдың 31 наурыздағы айырбастау бағамдары бойынша 2,260,302 мың теңге және сәйкесінше, 1,012,555 мың теңге) 2006 жылдың 6 қаңтарында және сәйкесінше, 2006 жылдың 31 наурызында алды.
- Алтыншы транш екі бөліктен тұраы: 7,883 мың АҚШ доллары мен 7,883 мың АҚШ доллары көлемінде Топ (2006 жылдың 5 маусымы мен 2006 жылдың 22 маусымындағы айырбастау бағамдары бойынша 954,695 мың теңге және сәйкесінше, 935,303 мың теңге) 2006 жылдың 5 маусымында және сәйкесінше, 2006 жылдың 22 маусымында алды.

Кредит 32 тоқсандық төлеммен 2005 жылдың 5 мамырынан бастап төленіп отыр, 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша тиімді жылдық 3.12% пайыздық мөлшерлемені құрады (2008 жылы 31 желтоқсан: 5.84% жылдық). 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша берілген кредиттік келісім бойынша қамтамасыз ету ретінде Компанияның еншілес ұйымы «Локомотив» АҚ меншігіндегі 28,367,114 мың теңге баланс құнымен локомотивтер салынған (2008 жылы 31 желтоқсан: 30,567,085 мың теңге; 2008 жылы 1 қаңтар: 32,645,422 мың теңге). Кредиттік келісім шарттарына сәйкес Компания кейбір қаржылық емес көрсеткіштерді сақтауы керек. «АБН АМРО Банк Н.В.» және «Америка Құрама Штаттарының экспорты-импортты банкті» алдын ала хабарлау арқылы отыз жұмыс күнінен кем емес мерзім ішінде барлық қарыз мерзімінен бұрын өтей алады, не болмаса қарыздың бір бөлігін (біртіндеп өтеген жағдайда мұндай өтеу сомасы 2 миллион АҚШ доллары сомасынан кем болмау керек). Кез-келген мерзімінен бұрын өтелетін сома, оған сәйкес сыйақы есептеумен және айыппұлсыз жүзеге асуы керек. Қарызды өтеу күні 2014 жылдың 15 мамыры. Қарыз бойынша кепілгер «Америка Құрама штаттарының экспортты-импортты банкі», Компания, «Локомотив» АҚ және «Қазтеміртранс» АҚ болып табылады.

Кредит 3. Топ Астана қаласы мен Алматы қаласының арасындағы телекоммуникациялық байланыс желісінің талшықты-оптикалық желісінің құрылысына қаржыландыру мақсатымен «АБН АМРО Банк Н.В.»мен кредиттік келісімге қол қойды. Кредит 10 тең жарты жылдық төлемдермен 2005 жылдың 20 маусымынан 2009 жылы 31 желтоқсан аяқталған жылына 5.36% тиімді мөлшерлемен (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 7.77% жылдық) жабылады. 2009 жылдың 20 желтоқсанында қарыз толық өтелді.

Кредит 4. Топ 2008 жылы сәуір айында «Астана қаласында локомотив жинау зауыдының құрылыс» жобасын қаржыландыруға «АБН АМРО Банк Н.В.»мен кредиттік келісім жасасты. Кредит 3 тең жарты жылдық төлемдермен 2010 жылдың тамызынан 2009 жылы 31 желтоқсан аяқталған жылға 2.68% жылдық тиімді мөлшерлемен (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 4.99% жылдық) жабылады. «АБН АМРО Банк Н.В.» алдын ала хабарлау арқылы он бес жұмыс күнінен кем емес мерзім ішінде барлық қарыз мерзімінен бұрын, не болмаса қарыздың бір бөлігін өтей алады (біртіндеп өтеген жағдайда мұндай өтеу сомасы 10 миллион АҚШ доллары сомасынан кем болмау керек және де 5 миллион АҚШ доллары сомасына көбейтісіне тең болуы тиіс). Кез-келген мерзімінен бұрын өтелетін сома, оған сәйкес сыйақы есептеумен және айыппұлсыз жүзеге асуы керек. Кредит бойынша кепілгер Компания, «Локомотив» АҚ мен «Қазтеміртранс» АҚ болып табылады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Кредиттік келісім шарттарына сәйкес Топ кейбір қаржылық емес көрсеткіштерді сақтауы керек.

«ЖХЫБ»

Қазақстан Республикасының үкіметі мен Жапония үкіметі арасындағы жасалған келісім-шартқа сәйкес Компания темір жол желісін дамытуға қарыз алды. «ЖХЫБ» қарызы «Эксимбанк Қазақстан» арқылы 37 жарты жылдық төлемдермен 2002 жылдың желтоқсанына бастап өтеуге жатады және 2020 жылдың желтоқсанында толық өтелуі керек. Жылына 3.00% көлеміндегі пайыздар негізгі қарыздың өтелмеген бөлігіне саналады. 2009 жылы 31 желтоқсан аяқталған жылдың ішінде «ЖХЫБ» кредит бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемесі 3.67% құрады (2008 жылы: 3.25%).

«ИКО»

Қазақстан Республикасы Үкіметі мен Испания Корольдығы арасындағы қаржылық өзара ынтымақтастық жөніндегі Меморандумға сәйкес Топ Испания Корольдік Үкіметінің атқарушы қаржы органымен, «Институт де Кредито Официальмен» («ИКО») кредиттік келісім жасасты. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының қаржы Министрлігі арқылы ИКО пайдасына кепіл берді. Қарыз 25 тең жарты жылдық төлемдермен 2009 жылдың шілдесінен бастап өтеледі.

"Patentes Talgo S.A." испандық компаниясы шығарған әрқайсысы 22 вагоннан тұратын екі жолаушылар құрамы 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша баланстық құны 3,239,259 мың теңге (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 3,403,744 мың теңге; 2008 жылы 1 қаңтар: 3,568,228 мың теңге) осы кредиттік келісімге қамтамасыз ету ретінде кепілдікке салынған болатын. Бұл активтер Компанияның еншілес ұйымы «Жолаушылар тасымалы» АҚ меншігінде. 2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсаны және 2008 жылдың 1 қаңтары жағдай бойынша 233,714 мың теңге, 46,735 мың теңге және сәйкесінше, 46,820 мың теңге көлеміндегі ақша қаражаттары қарызды өтеу үшін резервтегі шоттың талап етілген балансын көрсеткен.

«Қазақстан Даму Банкі»

«Қазақстан Даму Банкі» Топқа Астана қаласы мен Алматы қаласының арасындағы телекоммуникациялық байланыс желісінің талшықты-оптикалық желісінің құрылысын қаржыландыру үшін қарыз берді. Бұл қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме жылдық 9.80% құрайды. Қарыз 15 тең жарты жылдық төлемдермен 2006 жылдың маусымынан басталып өтеледі. Бұл кредиттік келісім бойынша қамтамасыз ету болып 2009 жылдың 31 желтоқсанынан баланстық құны 1,380,767 мың теңге (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 1,767,002 мың теңге; 2008 жылдың 1 қаңтары: 2,231,478 мың теңге) құнында телекоммуникациялық байланыс желісінің талшықты-оптикалық желісі табылады. Қарыз өтеу мерзімі 2013 жылдың 4 маусымы.

«АТФ Банк»

«АТФ Банк» 5 жыл мерзімге 5,450 мың АҚШ доллары (655,575 мың теңге) сомасына өнім жеткізушіден локомотивтердің модернизациясы жиынтығын сатып алу үшін қаржыландыруға қарыз ұсынды. Қарыз 19 тең тоқсандық төлемдермен 2007 жылдың 20 қарашасынан бастап, 2009 жылдың 31 желтоқсанына жылдық 4.26% тиімді пайыздық мөлшерлемесмен (2008 жылдың 31 желтоқсаны: жылдық 9.29%; 2008 жылдың 1 қаңтары: жылдық 8.88%) өтеледі. 2009 жылдың 31 желтоқсанына бұл кредиттік келісім бойынша қамтамасыз ету болып Топтың еншілес ұйымы «Локомотивті Сервистік Орталық» АҚ меншігіндегі баланстық құны 461,084 мың теңге (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 379,806 мың теңге, 2008 жылдың 1 қаңтары: 177,991 мың теңге) 13 тепловоз салынды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

15. ШЫҒАРЫЛҒАН ҚҰНДЫ ҚАҒАЗДАР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына Топ шығарған қарыз құнды қағаздары мыналарды қамтыды:

	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлемі, жылдық	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Баға бойынша орналастырылған еурооблигациялар:					
99.300% - Транш 1	2011 жылдың 11 мамыры	6.50%	66,762,001	54,346,501	54,135,000
98.292% - Транш 2	2016 жылдың 11 мамыры	7.00%	51,925,999	42,269,499	42,105,000
			118,688,000	96,616,000	96,240,000
Қоса алғанда/(есептемегенде):					
Шығарылған қарыз құнды қағаздары бойынша дисконт			(981,658)	(990,358)	(1,164,412)
Шығарылған қарыз құнды қағаздарының ұзақ мерзімді бөлігі			117,706,342	95,625,642	95,075,588
Шығарылған қарыз құнды қағаздары бойынша жиналған пайыздар			1,092,377	886,801	868,055
			118,798,719	96,512,443	95,943,643

2006 жылы 11 мамырда «Қазақстан темір жолы Файнанс Б.В.» (бұдан әрі – «Эмитент»), еншілес ұйым «Қазтеміртранс» АҚ, жалпы сомасы 800,000 мың АҚШ долларға тең Еурооблигациялық екі траншын шығарды. Еурооблигациялар Компания мен оның еншілес ұйымдарымен «Қазтеміртранс» АҚ және «Локомотив» АҚ кепілдендірілген (бұдан әрі – «Кепілгерлер» деп аталады).

Еурооблигациялар бойынша пайыздар әр жылдың 11 мамырына және 11 қарашасына, әр жарты жыл сайын төлеуге тиесілі болады. Еурооблигацияларды шығару Талаптары кейбір қаржылық емес шарттарды қамтиды, олар бизнесті өзгерту және мүліктен айыру бойынша шектеу; басқа заңды тұлғалармен қосылу және бірігу бойынша шектеулер сияқты талаптарды сақтауға міндетті. Төлеу дефолты немесе басқа дефолты жағдайында, Еурооблигацияларды шығару шарттарына сәйкес, инвесторлардың Еурооблигациялар төлемін талап етуге құқығы бар. 2009 жылдың 31 желтоқсанына Топ Еурооблигациялардың шарттарын бұзған жоқ.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

16. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына қаржылық жал бойынша Топтың міндеттемелері мыналарды қамтыды:

	Ең төмен жал төлемдері			Ең төмен жал төлемдерінің ағымдағы құны		
	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Қаржылық жалы бойынша төлеуге жататын сомалар						
Бір жыл ішінде	1,337,899	1,246,035	1,508,259	476,428	216,324	616,512
Бір жылдан бес жылға дейін	4,739,611	7,502,934	6,904,104	1,725,767	1,776,099	2,466,040
Бес жылдан жоғары	5,039,461	6,869,625	2,853,587	3,542,284	2,870,998	1,481,068
Таза минималды міндеттемелер	11,116,971	15,618,594	11,265,950	5,744,479	4,863,421	4,563,620
Болашақ қаржылық шығындарын есептегенде	(5,372,492)	(10,755,173)	(6,702,330)	-	-	-
Жал міндеттемелерінің ағымдағы құны	5,744,479	4,863,421	4,563,620	5,744,479	4,863,421	4,563,620
12 ай ішінде өтелуге жататын қарыз сомасын алып тастағанда				(476,428)	(216,324)	(616,512)
12 айдан кейін өтелуге жататын сома				5,268,051	4,647,097	3,947,108

2004 жылы Топ телекоммуникация жабдығына күші жойылмайтын қаржылық жалының «TeleKRONA» ЖШСмен келісім шартын жасасты (бұдан әрі – «Қаржылық жал»). Қаржылық жал мерзімі 1 жылға созылу мүмкіндігімен 14.5 жылды құрайды. Келісім шартына сәйкес Топ телекоммуникациялық жабдықты партияларымен 2008 жылдың соңына дейін алады. 2009, 2008 және 2007 жылдары Топ телекоммуникациялық жабдықты 853,108 мың теңгеге, 352,152 мың теңгеге және сәйкесінше, 718,059 мың теңгеге алды, және 2009, 2008 жылдарының 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына жал төлемдері 3,776,252 мың теңге, 3,807,224 мың теңге және сәйкесінше, 3,307,672 мың теңге сомасында жүзеге асты. 2008 жылы ең төмен жал төлемдерін төлеу кестесіне өзгерістер енгізілген болатын, ал бұл өз кезегінде жалға алынатын жабдықтың құнына және пайыздық мөлшерлемесіне әсерін тигізді.

2008 жылдың 11 желтоқсанында Топ «Көлік қызметтерінің орталығы» АҚ еншілес ұйымы үшін саны 340 бірлік жылжымалы құрамды алу бойынша қаржылық лизингінің қызметтерін мемлекеттік сатып алу жөніндегі «Лизинг» БРК», байланысты жақ, АҚмен келісім бекітті. 2008 жылы Топ 1,028,838 мың теңге сомасына 190 цистерна алды, сатып алуға жұмсалған бастапқы тікелей шығыс 12,549 мың теңгені құрады. 2009 жылы Топ қалған 150 вагонды 712,852 мың теңге сомасына алды. Барлық жал міндеттемелері теңгеде алынған.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

17. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ ТӨЛЕНЕТІН СЫЙАҚЫЛАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Әлеуметтік салық пен зейнетақы аударылымдар

Топ Қазақстан Республикасының қазіргі заңнамасына сәйкес әлеуметтік салық төлейді. Еңбек төлемдері бойынша әлеуметтік салық пен қызметкерлердің еңбекақылары пайда болған кезеңде сол кезеңінің шығындарына жатады. 2009 және 2008 жылдары Топтың әлеуметтік салық бойынша шығындары 15,781,086 мың теңге және сәйкесінше, 14,458,959 мың теңгені құрады.

Топ сонымен бірге өзінің қызметкерлерінің еңбекақысынан 10% көлемінде жинақтаушы зейнетақы қорына аударымдар ретінде ұстайды. Қазақстан Республикасының заңнамасына сай зейнетақы аударымдар қызметкерлердің міндеттемесі болып табылады, сондықтан ұжымдық келісім шарттан басқа Топ қызметкерлерге төленетін ағымдағы және болашақ міндеттемелері жоқ.

Еңбек қызметі аяқталуына байланысты сыйақы төлеу жоспары

Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін қызметкерлерге төленетін сыйақы Топ мен оның еңбек ұжымы арасында жасалған 2009-2011 жылдары Ұжымдық келісім-шартқа сәйкес төленеді.

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсаны және 2008 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша еңбек қызметінің аяқталуына байланысты сыйақы төлеу жоспары бойынша Топтың міндеттемесі мынаны қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Белгіленген төлем мөлшерімен зейнетақы жоспары бойынша міндеттеменің ағымдағы құны	13,575,066	13,535,562	13,200,689
Бір жыл ішінде төлеу мерзімі басталатын міндеттеме	(979,120)	(896,645)	(673,447)
Бір жылдан асатын төлеу мерзімі басталатын міндеттеме	12,595,946	12,638,917	12,527,242

Төменде 31 желтоқсанға аяқталған жылдарға белгіленген төлем мөлшері бар зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді мәндері салыстырылады:

	2009 жыл	2008 жыл
Жылдың басындағы жалпы міндеттеме сомасы	13,535,562	13,200,689
Қызметтің ағымдағы құны	857,000	933,000
Көрсетілген қызметтердің құны	-	124,529
Сыйақы құны	1,247,000	1,210,000
Жыл ішінде жасалған төлемдер	(915,352)	(853,949)
Жыл ішіндегі актуарлы пайдал	(1,599,490)	(2,333,994)
Танылмаған көрсетілген қызметтердің құны	450,346	1,255,287
Жыл соңындағы жалпы міндеттеме сомасы	13,575,066	13,535,562

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанына актуарлы пайда негізінен Ұжымдық келісім-шарт өзгерістер салдарынан, еңбекақы көлемінің өсу өзгерісі және күтілетін орташа еңбекақы көлемінің өсуі, сонымен қатар демографиялық өзгерістер себептерінен болып табылады.

Ағымдағы қызметтердің құнын, өткен қызметтердің құны және танылмаған өткен қызметтердің құнын қамтитын қызметтер құнның жиынтығы 2009 және 2008 жылдары жалпы сомалары 954,856 мың теңге және сәйкесінше, 1,188,822 мың теңге құрады, олар толық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есептілікте өткізудің өзіндік құны (23-ескерту) мен жалпы және әкімшілік шығыстары құрамында алынған (24-ескерту).

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Топ міндеттемелерінің есептемесі Топтың жұмыскерлерінің және зейнеткерлерінің саны, жасы, жынысы мен өтіл жылдары мен қызметкерлер санының өзгеруі бойынша нақты деректер, сонымен бірге өлім деңгейі бойынша жарияланып отыратын статистика деректерінің негізінде дайындалған. Бухгалтерлік баланс құру күніне жіберілген басқа да қолданылған негізгі жобалар төменде көрсетілген:

	2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
Дисконт мөлшерлемесі	6.50%	6.50%	6.00%
Болашақта материалдық көмектің күтілетін жылдық өсуі	5.50%	5.50%	5.50%
Болашақта ең төмен еңбекақының күтілетін жылдық өсуі	5.50%	5.50%	5.50%
Болашақта темір жол билеттер құнының күтілетін жылдық өсуі	4.50%	4.50%	4.50%

18. КІРІСТІК САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Қазақстанда құралған Компаниялар Қазақстан Республикасының заңнамасына сай кірістік салығын төлейді. 2008 жылы салық мөлшерлемесі 30% тең болатын. 2008 жылы қабылдаған Қазақстан Республикасының салық заңнамасына енгізілген өзгерістерге байланысты пайдаға түсетін салық мөлшерлемесі 2009 жылы 30%дан 20% дейін, 2013 жылы – 20%дан 17.5% дейін, ал 2014 жылы және одан әрі – 15% дейін қысқарады.

31 желтоқсанға аяқталған жылдардағы кірістік салығының шығындары мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Қысқа мерзімді кірістік салығы бойынша шығындар	2,482,225	5,933,898
Кейінге қалдырылған кірістік салығы бойынша шығындар/(үнемдеулер)	10,400,930	(22,495,924)
	12,883,155	(16,562,026)

Төменде 31 желтоқсанға аяқталған жылдардағы кірістік салығы бойынша шығындары мен ресми бекітілген мөлшерлеме бойынша салық салынғанға дейінгі бухгалтерлік пайдадан есептелінген кірістік салығы бойынша шығындарды салыстыруы көрсетілген:

	2009 жыл	2008 жыл
Салық салынғанға дейінгі таза пайда	32,371,942	47,319,723
Ресми салық мөлшерлемесі	20%	30%
Ресми салық мөлшерлемесіне теориялық шығын	6,474,388	14,195,917
Салық салу мақсаты үшін есептеуге жатпайтын (салық салынбайды) шығындардың (табыстардың) салық тиімділігі:		
Мемлекеттік жәрдем қаражат	-	(2,190,071)
Соңғы жылдарға қосымша кірістік салығын салу	409,294	1,385,701
Шегерілмейтін шығындар	2,223,268	3,493,975
Басқалары	(394,198)	1,699,843
Салық активтері ретінде танылмаған, пайдаланылмаған салық залалдары	4,367,237	(148,306)
Мөлшерлемені өзгерту тиімділігі	(196,834)	(34,999,085)
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте берілген кірістік салығы бойынша шығындар/(үнемдеу)	12,883,155	(16,562,026)

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілген сомалар мен міндеттемелердің және активтердің салық базалары арасындағы уақытша айырмашылықтарға, қаржылық жағдай жөніндегі сәйкес есеп күніне күші бар бекітілген ресми салық мөлшерлемелерінің қолдануымен есептелінген кейінге қалдырылған салық сомалары 2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Кейінге қалдырылған салық активтері:			
Аударылған салық залалдары	5,443,867	5,570,981	5,830,834
Дебиторлық берешектегі айырмашылық	716,853	1,045,090	2,057,306
Өтімсіз және ескірген босалқылар бойынша резерв	425,804	622,870	894,977
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	1,350,406	1,262,432	1,507,200
Болашақ кезеңдерінің табысы	-	64,614	152,540
Инвестициялар құнсыздануының резерві	236,700	-	-
Есептелінген міндеттемелер	219,504	207,742	580,125
	<u>8,393,134</u>	<u>8,773,729</u>	<u>11,022,982</u>
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері:			
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар, сатуға арналған қаржы активтер деп жіктелетін ұзақ мерзімді активтер және басқа да ұзақ мерзімді активтер	(54,153,173)	(44,369,538)	(69,114,715)
	<u>(54,153,173)</u>	<u>(44,369,538)</u>	<u>(69,114,715)</u>
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелерінің жиынтығы	<u>(45,760,039)</u>	<u>(35,595,809)</u>	<u>(58,091,733)</u>
		2009 жыл	2008 жыл
Жыл басындағы кейінге қалдырылған кірістік салығы бойынша таза міндеттемелер		(35,595,809)	(58,091,733)
Табыс пен залал арқылы танылған		(10,400,930)	22,495,924
Үлес өзгерістері жөніндегі есептілікте көрсетілген		236,700	-
Жыл соңындағы кейінге қалдырылған кірістік салығы бойынша таза міндеттемелер		<u>(45,760,039)</u>	<u>(35,595,809)</u>

Ауыстырылған салық шығындарының шығуы нәтижесінде пайда болған кейбір кейінге қалдырылған салық активтері Компанияның үнемі шығын әкелетін еншілес ұйымдарына жатады. Басшылықтың пікірі бойынша, болашақта жеткілікті салық салынатын пайданың болуы, осы кейінге қалдырылған салық активтерінің шығуына әкеп соғатын уақытша айырмашылықтар есепке алынуы мүмкін ықтималдылығы аз болып табылады. Осыған байланысты 2009 жылдың 31 желтоқсанына Топ 7,444,531 мың теңге (2008 жылдың 31 желтоқсаны: 6,546,984 мың теңге, 2008 жылдың 31 қаңтары: 13,038,979 мың теңге) сомасына таза операциялық шығынды таныған жоқ.

2010 жылдың 1 қаңтарында күшіне енген Қазақстан Республикасының салық заңнамасындағы өзгерістерге байланысты 2009 жылдың 1 қаңтарынан кейін пайда болатын аударылған салық шығындары олар болған күннен бастап он жылдан кейін Қазақстан Республикасындағы салық салу мақсаттары үшін жарамды. 2009 жылдың 1 қаңтарына дейін болған аударылған салық шығындары олар болған күннен бастап үш жылдан кейін Қазақстан Республикасындағы салық салу мақсаттары үшін жарамды болмайды. Яғни, 2009 жылдың 31 желтоқсанына Топта жиналған аударылған салық шығындардың көбі салық мақсаттары үшін 2010-2011 жылдары жарамды емес.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

19. САУДА ТӨЛЕМДЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына сауда төлемдер мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Көрсетілген қызметтер үшін кредиторлық берешек	19,543,281	25,418,367	17,495,749
Босалқылар үшін кредиторлық берешек	16,157,588	16,926,391	5,638,551
Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар үшін кредиторлық берешек	6,436,853	7,535,400	6,814,210
Басқа кредиторлық берешек	1,504,971	819,656	560,042
	43,642,693	50,699,814	30,508,552

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына сауда төлемдер мына валюталарда берілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Теңге	39,323,365	46,517,536	27,113,113
Швейцарлық франк	2,942,017	2,165,695	2,015,024
АҚШ доллары	1,014,695	1,433,637	243,692
Басқа валюталарда	362,616	582,946	1,136,723
	43,642,693	50,699,814	30,508,552

20. САЛЫҚТАР ЖӘНЕ БЮДЖЕТКЕ ТӨЛЕНЕТІН БАСҚА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына аяқталған жылдар ішіндегі салықтар және бюджетке төленетін басқа міндеттемелер мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
ҚҚС	1,857,325	293,791	280,985
Әлеуметтік салық	762,421	843,714	1,153,539
Жеке кірістік салығы	1,500,085	1,543,818	1,308,510
Мүлік салығы	228,745	134,602	55,394
Әлеуметтік сақтандыру бойынша міндеттемелер	387,974	300,344	241,154
Резиденттер емес кірісінен салықтар	1,174,000	1,174,000	-
Резиденттер емес кірісінің салықтары бойынша өсімдер мен айыппұлдар	1,126,123	1,126,123	-
Кірістік салығы бойынша өсімдер мен айыппұлдар	776,308	776,308	-
Басқасы	391,650	483,897	471,720
	8,204,631	6,676,597	3,511,302

2008 жылдың бойында Топ мемлекеттік басқару орындары жүзеге асырған түрлі салық тексерістерінен өтті. Салық тексерістерімен бірге салалас Топ пен Мемлекет арасындағы дау аяқталмай қалды (27-ескерту). 2008 жылы Топ резиденттер емес төлем көзінен сомасы 1,174,000 мың теңгеге қосымша салық, өсімдер мен айыппұлдар, жалпы сомасы 1,902,431 мың теңгеге міндеттеме және басқа салықтарға қатысты 852,274 мың теңгеге міндеттеме таныды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

21. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер мыналарды қамтыды:

	2009 жылдың 31 желтоқсан	2008 жылдың 31 желтоқсан	2008 жылдың 1 қаңтар
Алынған аванстар	27,996,456	22,674,489	21,771,064
Болашақ кезең табыстары	3,440,142	2,162,704	2,879,727
Еңбекақы бойынша қысқа мерзімді берешек	7,422,998	8,055,034	7,791,858
Демалыстар бойынша резервтер	6,752,032	6,312,161	5,024,001
Міндетті зейнетақы қорларыны төлемдер	2,048,989	2,146,132	1,776,336
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер	2,302,379	2,021,312	2,218,270
	49,962,996	43,371,832	41,461,256

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына еңбекақы төлемі мен басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер бойынша қысқа мерзімді берешек негізінен теңгеде берілді.

22. БАСҚА ДА ТАБЫСТАР

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына аяқталған жылдар ішіндегі басқа да табыстар мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Үшінші жақтарға қызмет көрсету мен босалқы сатудан түскен табыстар	14,674,144	15,388,599
Алынған айыппұлдар	2,202,062	2,034,102
	16,876,206	17,422,701

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына қысқа мерзімді еңбекақы міндеттемелері және қысқа мерзімді міндеттемелері негізінен теңге валютасында болған.

23. ӨТКІЗУДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі сатудың өткізудің өзіндік құны мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар, қысқа мерзімді резервтерді қоса алғанда	128,038,953	119,642,835
Қызметтер	60,230,911	59,337,408
Жанар және жағар май материалдары	52,864,686	67,407,942
Тозу және амортизация	46,343,637	46,926,697
Материалдар және қорлар	40,706,919	39,475,987
Вагондарды пайдалану төлемі	17,488,694	18,040,101
Электр энергиясы	15,429,343	16,645,447
Операциялық жалға беру	2,746,587	3,701,879
Кәсіби қызметтер	1,876,339	1,718,470
Іссапар шығындары	1,456,444	1,355,446
Қызметкерлердің еңбек қызметі аяқталғанда төленетін сыйақы шығындар (17-ескерту)	806,248	1,008,441
Қызметкерлерді оқыту	453,204	537,085
Басқасы	518,258	1,385,222
	368,960,223	377,182,960

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі қысқа мерзімді резервтерді қоса алғанда қызметкерлерге жұмсалатын шығындар мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	113,979,977	105,913,040
Әлеуметтік салық (17-ескерту)	13,687,718	12,624,448
Пайдаланылмаған демалыс бойынша резервті есептеу шығындары	371,258	1,105,347
	<u>128,038,953</u>	<u>119,642,835</u>

24. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАРЫ

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі жалпы және әкімшілік шығыстары мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Қысқа мерзімді резервтерді қоса алғанда қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	21,401,017	21,115,696
Мүлік салығы мен басқа салықтар	9,656,700	15,354,376
Қайырымдылық және демеушілік көмек	5,369,444	3,812,880
Күмәнді қарыздар бойынша резервтер (7, 9, 11-ескертулер)	2,067,730	3,735,467
Кәсіби қызметтер	1,577,467	1,588,691
Тозу және амортизация	1,506,662	1,219,563
Қайтаруға қосымша құн салығына құнсыздану резервін құру шығындары (7-ескерту)	1,465,167	980,196
Операциялық жалға алу бойынша шығыстар	997,132	1,289,388
Иссапар және өкілеттік шығыстар	857,171	1,123,552
Банк қызметтері	655,471	543,128
Әлеуметтік іс-шаралар	570,295	918,695
Кеңес беру, аудит және заң қызметтері	546,698	821,488
Жарнама	544,943	835,146
Материалдар	522,880	631,276
Қызметтер	371,197	847,789
Қызметкерлердің еңбек қызметі аяқталғанда төленетін сыйақы шығындар (17-ескерту)	148,608	180,381
Басқа да шығындар	1,564,180	3,992,021
	<u>49,822,762</u>	<u>58,989,733</u>

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі қысқа мерзімді резервтерді қоса алғанда қызметкерлерге жұмсалатын шығындар мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	19,239,036	19,098,372
Әлеуметтік салық (17-ескерту)	2,093,368	1,834,511
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервті есептеу шығындары	68,613	182,813
	<u>21,401,017</u>	<u>21,115,696</u>

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

25. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі қаржылық кірісі мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Қысқа мерзімді инвестициялар мен банктегі салымдар бойынша пайыздар түріндегі кірістер	2,625,882	7,139,216
Басқа қаржылық кірістер	35,624	42,362
	<u>2,661,506</u>	<u>7,181,578</u>

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар ішіндегі Топтың қаржылық кірісі қысқа мерзімді инвестициялар мен байланысты жақтардан банктегі салымдар бойынша пайыздар түріндегі табыс сомасы 1,825,625 мың теңге, 1,475,959 мың теңге және сәйкесінше нөл теңгені құрады (29-ескерту).

26. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫС

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі қаржылық шығыстары мыналарды қамтыды:

	2009 жыл	2008 жыл
Облигация пайыздары бойынша шығындар	7,928,125	6,466,125
Қарыз пайыздары бойынша шығындар	1,182,441	1,207,682
Қаржылық жал бойынша шығындар	329,338	1,034,217
Қарыз дисконт сомасының амортизациясы	233,586	177,909
	<u>9,673,490</u>	<u>8,885,933</u>

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Инвестициялық сипаттағы және операциялық жал бойынша міндеттемелер

Инвестициялық сипаттағы міндеттемелер

2009 жылдың 31 желтоқсанына Топтың Астана қаласындағы Компанияның әкімшілік ғимаратының құрылысы бойынша міндеттемені, жолдардың күрделі жөнделуін, электр энергиясын есепке алудың автоматы жүйесін, «Достық» станциясын дамытуға бағытталған іс-шараларды қамтып, Сороковая станциясында локомотив құрастыру зауытын құрастыру, маневр локомотивтер мен жук вагондарын сатып алуға 99,912,134 мың теңге сомасында шартты міндеттемесі болған.

Операциялық жал бойынша міндеттемелер

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың операциялық жал бойынша 1,274,870 мың теңгеге міндеттемесі болды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Шартты міндеттемелер

Сот талаптары

Топ өзінің шаруашылық қызметіне қатысты, атап айтсақ мүлктік зиянды қайтару бойынша талаптарға қатысты түрлі сот қарауларына қатысады. Топ жеке немесе жиынтық күйінде алынған басым талап арыздардың немесе қаралу сатысындағы мұндай жағдайларды өзінің шоғырландырылған қаржылық жағдай жөніндегі есептілігіне қандай да бір кері әсерін тигізеді не болмаса шоғырландырылған қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижесіне теріс әсерін береді деп санамайды.

Қазақстандық салық салу жүйесімен байланысты шартты міндеттемелер

Түрлі қазақстандық заңнамалы актілер мен нормалар әрдайым анық жазыла бермейді, және оларды түсіндіру Қазақстан Республикасының қаржы Министрлігі мен жергілікті салық органдарының пікіріне байланысты болады. Жергілікті, аймақтық және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлердің сәйкес келмеу жағдайлары да аз емес. Қазақстандық заңдарды, қаулылар мен стандарттарды бұзғандығы үшін берілген және табылған айыппұлдар мен өсімді есептеудің қазіргі кезде бар режимі тым қатал. Жазалау шаралары даулы соманы тәркілеуді (валюталық реттеуді бұзғаны үшін), сонымен бірге, әдетте қосымша салынған салық сомасының 50% көлеміндегі айыппұлдарды қамтиды. Төлемақы өсімінің мөлшерлемесі 22.5% құрайды. Нәтижесінде, айыппұлдар мен төлемақы өсімі кез-келген дұрыс есептелінбеген салықтардан бірнеше артық сомаға әкеп соқтырып, нәтижесінде салықтардың төлеуінің кемітуіне әкеліп соқтырады.

2007-2008 жылдар бойы Компанияда 2003 жылдан бастап 2006 жылға дейінгі аралыққа салықтық кешенді тексеріс өткізілді. Осы тексеріс нәтижелері бойынша Компанияға салық басқару орындарының 14,270,347 мың теңге сомасында айыппұл мен төлемақы өсімі қосымша салық салынған. Алайда, Топ мұндай қосымша есептеулерді заңды емес деп санап, салық тексерісінің нәтижелеріне дау айтады. Топ 3,928,705 мың теңге сомасына салық міндеттемесін таныды, осы міндеттеме Топ пікірі бойынша болашақта төлемдерінің жоғары ықтималдығы болуы мүмкін. 20-ескертуде міндеттемелер төленетін салық міндеттемелер құрамында көрсетілген.

Қазақстан салық салу жүйесіне тән белгісіздік түрінде салық сомасының басым бөлігі, айыппұл жазалау шаралары мен төлемақы өсімінің сомалары 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша есептелінген және қазіргі уақыт бойынша шығындарға жатқызылған сомадан асып кетуі мүмкін. Кез-келген аталмаған талап арыздардың немесе қолайсыз нәтиженің дәрежесінің сомасын іс жүзінде анықтау мүмкін емес.

Сақтандыру

Қазақстанда сақтандыру саласы дамудың бастапқы сатысында, сондықтан басқа да мемлекеттік кәсіпорындар сияқты Топтың жағдайларын ескермегенде, жолаушылардың дене зақымдануынан міндетті сақтандыру, жолаушылардың өлімі мен мүлкіне келген залал немесе өзінің меншігіне залал келу қаупін сақтандыру (өрттен, жарылыстан, су тасқынынан қоса алғанда), активтер мен жабдықтар (инфрақұрылым, жылжымалы құрам мен станцияларды қоса алғанда), және қаржы-шаруашылық қызметінің тоқтау қаупі мен Компания немесе оның қызметіне байланысты нысандарындағы апатты жағдайлар нәтижесінде қоршаған ортаға немесе үшінші жақтың мүлкінен залал келтіргені үшін берешегі жоқ. Компанияның Қазақстандағы коммерциялық сақтандыру компанияларынан сатып алған сақтандыру полистеріне сай міндетті сақтандыру қабаты бар.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгеммен)

Теміржол активтерінің заңды меншіктік иелігі

4-ескертуде айтылғандай Топ Қазақстан Республикасының батыс және солтүстік бөліктерін қосатын «Хромтау-Алтынсарин» теміржол жолдарымен байланысты, Қазақстан Республикасының теміржол инфрақұрылымын бірінғай желіге тұйықтайтын құрылыста қатысты. Теміржол жолдарының құрылысын бастаушы Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация Министрлігі болып, оның 64% мемлекеттік бюджет есебінен қаржыландырылса, қалған бөлігін Топ қаржыландырды. Жоба ішінде Мемлекетпен қаржыландырылған активтің жалпы құны 21,013,822 мың теңге. Құрылыс соңында Топ шоғырландырылған қаржы есептілікте құрылыстың жалпы сомасын теміржол активтің құрамында таныды. Топ бұл активтерді Көлік және Коммуникация Министрлігінің растауы негізінде таныды.

2010 жылдың сәуірінде Топ Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігінен Топта осы активтерді пайдалануға заңды құқығы болмағандықтан бұл активтерді тану, Қазақстан Республикасының есеп жүргізушілік талаптарының және қаржылық есеп жасауының бұзуы болып табылатыны туралы хат алған. Топ Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігінен осы активтер Топтың жарғы капиталына тапсыратыны туралы қайта растауын алды. Нәтижесінде, Топ осы активтері парапар деп ойлайды.

Басқа міндеттемелер

2009 жылдың сәуір айында Топ жабдықтардың жалға алған жабдық көлемінің азайту туралы жалға берушімен келісім-шарт жасасты, және нәтижесінде, жалпы жалға алу сомасының 19.3 млрд. теңгеден 14.5 млрд. теңгеге кеміді. Сонымен бірге келісім-шарт төлемдер кестесінің өзгертілуін және 2009 жылдың 1 қаңтарына дейін жақтардың жүзеге асырылған төлемдердің қайта есептелуі мен айыппұл санкцияларын төлеуді талап етпеуіне келісті.

2009 жылдың желтоқсан айында жалға беруші Топтың төлем кестесін сақтамауы, жалға берушінің қаржылық жағдайын ауыр халге әкеліп, және оның өз кезегінде банктер мен басқа кредиторлардың алдында міндеттемелерін орындамауға әкеп соғуы, және қосымша келісім-шарттар өте қолайсыз шарттарда қол қойылғандықтан берілген қосымша келісім-шарттың жарамсыз екендігі жөніндегі Топ атына сотқа шағым түсірді.

2009 жылдың 30 желтоқсанында осы шағым бойынша берілген қосымша келісім-шарттың жарамсыздығы жөнінде шешім шығарды. 2010 жылдың ақпан және сәуір айларында Топтың апелляциялық және кассациялық арыздары қанағатсыз қалдырылған. Топ жабдықтарды жалға берушінің жеткізу мерзімдерін бұзуы жөнінде қарсы талап берді және Топтың ісі Қазақстан Республикасының Жоғары сотында қайта қаралуына қолдаухат берілуі туралы жоспары бар. Сот Топтың төленген жал төлемдері банктер мен кредиторлар алдындағы жалға берушінің міндеттемелерінің ара қатынасы жөніндегі мәселені тиісті түрде қарастырмағандықтан, Топ басшылығы қарсы талап пен қолдаухат жоғары деңгейде қанағаттандырылады деген пікірде болатын. Топтың кассациялық арызы жауапсыз қалған жағдайда Топ істің Қазақстан Республикасының Жоғары сотында қайта қаралуына, сонымен бірге жабдықтарды жалға берушінің жеткізу мерзімдерін бұзуы жөніндегі қарсы арызын қайта қарауына қолдаухат береді. Қосымша келісім-шартты жарамсыз деп таныған жағдайда жал төлемдерінің жалпы сомасы 14.5 млрд. теңгеден 19.3 млрд. теңгеге дейін артады. Топ есептемелері бойынша бастапқы жалға беру келісім-шартының негізінде айыппұл санкциялары 4.9 млрд. теңгеден 8 млрд. теңгені құрауы мүмкін, алайда жалға беруші мұндай айыппұл санкцияларын ұсынбағандықтан және жалға беруші тарапынан жабдықтарды жеткізу кешіктірілгендіктен Топ басшылығы мұндай айыппұл санкцияларын ұсыну ықтималдылығы төмен деген пікірде. Топ басшылығы осы талқылауға байланысты шығындардың шығуы ықтималдығы төмен деген пікірде болғандықтан, бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікте мүмкін міндеттемелерге байланысты резервтерді жасамаған.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

28. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАР

Еншілес ұйым	Қызмет сипаты	Мемлекет келген орны	Қатысу үлесі, %		
			2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
1. «Қазтеміртранс» АҚ	Жүк вагондарын пайдалану	Қазақстан	100	100	100
2. «Жолаушылар тасымалы» АҚ	Жолаушыларды тасымалдау	Қазақстан	100	100	100
3. «Локомотив» АҚ	Локомотивті тарту қызметтерін ұсыну	Қазақстан	100	100	100
4. «Ремвагон» АҚ	Вагондарды жөндеу	Қазақстан	100	100	100
5. «Теміржолсу» АҚ	Коммуналды қызметтер	Қазақстан	100	100	100
6. «Теміржолжылу» АҚ	Коммуналды қызметтер	Қазақстан	100	100	100
7. «Ремлокомотив» АҚ	Локомотивтерді жөндеу	Қазақстан	100	100	100
8. «Алматы вагон жөндеу зауыты» АҚ	Вагондарды жөндеу	Қазақстан	100	100	100
9. «Желдорреммаш» ААҚ	Локомотивтерді жөндеу	Қазақстан	100	100	100
10. «Локомотивті сервис орталығы» АҚ	Локомотивтерді жөндеу	Қазақстан	100	100	100
11. «Казтранссервис» АҚ	Транзитті жүк тасымалдау	Қазақстан	100	100	100
12. «Транстелеком» АҚ	Байланыс қызметтері	Қазақстан	100	100	100
13. «Желдорводотеплоснабжение» ААҚ	Коммуналды қызметтер	Қазақстан	100	100	100
14. «Лесозащита» ЖШС	Қолайсыз ауа райынан т.ж. көлігін қорғау	Қазақстан	100	100	100
15. «Центр транспортного сервиса» АҚ	Кіру жолдарын пайдалану	Қазақстан	100	100	100
16. «Әскерилендірілген темір жол күзеті» АҚ	Күзет қызметтері	Қазақстан	100	100	100
17. «Қазақстан темір жолы фاینанс Б.В.»	Қаржы қызметтері	Нидерланды корольдігі	100	100	100
18. «Казыкурт юг» ЖШС	Вагондарды жуып-шаю және булау	Қазақстан	100	100	100
19. «Ертіс сервис» ЖШС	Вагондарды жуып-шаю және булау	Қазақстан	100	100	100
20. «Ақжайық запад 2006» ЖШС	Вагондарды жуып-шаю және булау	Қазақстан	100	100	100
21. «Локомотив қурастыру зауыты» АҚ	Локомотивтерді шығару	Қазақстан	100	100	100

2009 жылдың 31 желтоқсанына Компанияның еншілес ұйымдары «Желдорводотеплоснабжение» ААҚ, «Желдорреммаш» ААҚ, «Ремвагон» АҚ және «Ақжайық» ЖШС таратылу процесінде тұр.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

29. БАЙЛАНЫСТЫ ЖАҚТАРМЕН КЕЛІСІМДЕР

Егер бір жақ екінші жақты бақылау мүмкіндігіне ие болса, немесе қаржылық немесе операциялық шешімдерді басқа жақ қабылдау кезінде келесі жаққа біршама ықпал етуді жүзеге асыратын болса, берілген шоғырландырылған қаржылық есептілігінің мақсаттары үшін осы жақтар байланысты ретінде қарастырылады. Сондай-ақ байланысты деп Топпен бірге бір бақылау астындағы жақтар да саналады. Байланысты жақтардың мүмкін байланыстарын қарастырғанда әрбір жағдайда жақтардың құқықтық формасына ғана емес, олардың қарым-қатынас мәніне назар аударылады.

Байланысты жақтар байланысты емес жақтар жасаса алмайтын келісімдер жасай алады, және жақтардың арасындағы келісімдер байланысты емес жақтардың келісіміндегі шарттар, ережелер мен сома негізінде жүзеге аспауы мүмкін.

Топ көптеген маңызды келісімдер жүргізген немесе 2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтары бойынша төленбеген қалдығы болған байланысты жақтар үшін қарым-қатынастардың сипаты берілген есептіліктің басқа ескертулерінде ашылмағандары төменде көрсетілген.

Сауда төлемдер мен сауда дебиторлық берешек құрамында көрсетілген байланысты жақтар алдындағы берешек сомасы мен байланысты жақтан алынатын сома (Мемлекеттің толық бақылауындағы коммерциялық ұйымдар), сонымен бірге байланысты жақтармен (Мемлекеттің бақылауындағы коммерциялық ұйымдар) жасасқан келісімдер 2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына мыналарды қамтиды:

Компанияның атауы	Байланысты жақтың берешегі			Байланысты жақ алдындағы берешек		
	2009 жылдың	2008 жылдың	2008 жылдың	2009 жылдың	2008 жылдың	2008 жылдың
	31 желтоқсаны	31 желтоқсаны	1 қаңтары	31 желтоқсаны	31 желтоқсаны	1 қаңтары
«Қазмұнайгаз» Ұлттық Компаниясы» АҚ	27,242	744	850	339,702	458,430	352,169
«Қазпочта» АҚ	83,317	81,875	101,101	-	1,139	324
«Қазақтелеком» АҚ	-	-	-	61,494	43,232	58,523
«Қазатомпром» Ұлттық Компаниясы» АҚ	-	-	-	45,725	28,090	-
«Қазақстан Инжиниринг» Ұлттық Компаниясы» АҚ	-	-	-	47,353	312,203	47,895
«Самұрық-Энерго» АҚ	22,542	11,972	2,021	-	278,002	-
«Эйр Астана» АҚ	-	1,009	-	4,371	6,812	1,581
«КОРЭМ» АҚ	-	-	-	1,666	-	-
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС	-	-	-	4,962,446	4,134,621	4,924,081
«Бетпак Дала» ЖШС СП	-	-	-	2,218	2,244	-
«Катко» ЖШС СП	-	-	-	11,130	3,644	-
«Халықаралық Атырау әуежайы» АҚ	-	-	-	1,331	-	-
«GSM Казахстан ААҚ	-	-	-	-	-	-
«Казахтелеком» ЖШС	19,811	17,705	-	-	1,071	-
«Қазақстан даму банкі» АҚ	-	-	-	-	224,758	-
Басқалары	364	-	23	2,301	1,970	1,334
	153,276	113,305	103,995	5,479,737	5,496,216	5,385,917

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгеммен)

31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі байланысты жақтармен (мемлекеттің бақылауындағы коммерциялық ұйымдар) жасалған келісімдер мына түрде көрсетілген:

Компанияның атауы	Қызметтерді сату		Қызметтерді сатып алу	
	2009 жыл	2008 жыл	2009 жыл	2008 жыл
«Қазмұнайгаз» Ұлттық Компаниясы» АҚ	4,632,207	8,910,726	355,554	48,197
«Қазпочта» АҚ	603,155	521,890	135,658	94,880
«Қазақтелеком» АҚ	384,299	231,256	518,454	871,569
«Қазатомпром» Ұлттық Компаниясы» АҚ	413,374	344,295	59,305	73,696
«Қазақстан Инжиниринг» Ұлттық компаниясы» АҚ	44,005	5,520	2,250,034	1,052,450
«Самұрық-Энерго» АҚ	104,672	16,292,634	190,596	241,397
«Эйр Астана» АҚ	60,728	18,044	-	1,082
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС	1,807,111	1,317,973	44,247,565	48,759,706
«GSM Қазақстан «ААҚ Қазақтелеком» ЖШС	384,299	184,206	518,454	4,043
«Қазақстан даму банкі» АҚ	-	4,622	1,302	165,761
Басқалары	47,561	24,575	20,455	-
	8,481,411	27,855,741	48,297,377	51,312,781

Байланысты жақтармен көрсетілетін қызметтер, негізінен, жөндеу және басқа ұсынылатын қызметтерді қамтиды. Байланысты жақтарға көрсетілетін қызметтер, негізінен жүк тасымалдау қызметтерін қамтиды. Байланысты жақтарға сатулар мен байланысты жақтардан сатып алулар нарықтық бағалардың негізінде жүзеге асырылады. Жылдың аяғында төленбеген қарыздар қамтамасыз етілмей, пайызсыз болып табылады және есептесу ақша арқылы жүзеге асырылады. Байланысты жақтардың қандай да бір дебиторлық берешегі және сауда төлемдері бойынша кепілдіктері не берілмеген де, не алынған да жоқ.

31 желтоқсаны 2009, 2008 және 2007 аяқталған жылдар ішінде Топ 2009 жылдың 31 желтоқсанына 14,404,416 мың теңге сомасында ҚҚС қайтару бойынша резервтен басқа байланысты жақтардың қарыз сомасына жататын күмәнді қарыз бойынша (2008 жылы 31 желтоқсаны: 12,939,249 мың теңге; 2008 жылы 1 қаңтары: 11,959,053 мың теңге) қандай да бір резервтер құрған жоқ.

Операциялық қызметтен басқа Топта байланысты жақтармен әр түрлі басқа инвестиция мен қаржылық қызметтермен байланысты операциялар жасалады, олар төменде көрсетілген:

- (а) 2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына Топтың кейбір қарыздары жалпы сомасы 3,950,158 мың теңге, 3,349,541 мың теңге және сәйкесінше, 3,336,507 мың теңге Қазақстан Республикасы Үкіметімен кепілдендірілген болатын;
- (б) 2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына Топтың қарыздары жалпы сомасы 1,314,034 мың теңге, 1,375,286 мың теңге және сәйкесінше, 1,674,489 мың теңгеге, «Қазақстан даму банкі» байланысты жағымен берілген;
- (с) 31 желтоқсанына Топ келесі ақша қаражаттарын «Қазақстан Халық банкі» АҚ,

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

«Казкоммерцбанк» АҚ, «БТА» АҚ және «Альянс Банк» АҚ салды. 2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдарға Топ осы банк депозиттері бойынша пайыз түріндегі табысы жалпы сомасы 1,825,625 мың теңге және сәйкесінше, 1,475,959 мың теңге құрады. «Қазақстан Ұлттық банкі» АҚ Топтың 2008 жылдан бастап байланысты жағы болып табылады. «Казкоммерцбанк» АҚ, «БТА» АҚ және «Альянс Банк» АҚ Топтың 2009 жылдан бастап байланысты жақтары болып табылады. 31 желтоқсанына осы банктерде орналасқан депозиттер келесіні қамтиды:

	2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
«Қазақстан Халық банкі» АҚ			
Өтеу мерзімі үш айдан аспайтын депозиттер мен қысқа мерзімді шоттардағы ақша қаражаттары (12-ескерту)	7,546,779	10,940,701	-
3 айдан 12 айға дейінгі орналастыру мерзімі бар депозиттер (10-ескерту)	10,173,176	3,000,000	-
«Казкоммерцбанк» АҚ			
Өтеу мерзімі үш айдан аспайтын депозиттер мен қысқа мерзімді шоттардағы ақша қаражаттары (12-ескерту)	20,787,238	-	-
3 айдан 12 айға дейінгі орналастыру мерзімі бар депозиттер (10-ескерту)	-	-	-
«БТА Банк» АҚ			
Өтеу мерзімі үш айдан аспайтын депозиттер мен қысқа мерзімді шоттардағы ақша қаражаттары (12-ескерту)	300,824	-	-
3 айдан 12 айға дейінгі орналастыру мерзімі бар депозиттер (10-ескерту)	-	-	-
«Альянс банк» АҚ			
Өтеу мерзімі үш айдан аспайтын депозиттер мен қысқа мерзімді шоттардағы ақша қаражаттары (12-ескерту)	5,455	-	-
3 айдан 12 айға дейінгі орналастыру мерзімі бар депозиттер (10-ескерту)	-	-	-

Қауымдасқан ұйымдарға берешек сомасы мен қауымдасқан ұйымдардың берешек сомасы 31 желтоқсанына және осы көрсетілген күндерге аяқталған жылдардағы қауымдасқан ұйымдармен шарт жасасу мына түрде берілген:

	2009 жыл	2008 жыл	2007 жыл
Берешек			
Қауымдасқан ұйымдардың	-	8,567	89,516
Қауымдасқан ұйымдар алдында	921,397	2,182,288	1,736,956
Қауымдасқан ұйымдармен келісімдер			
Сату	1,596,461	1,240,354	2,034,052
Сатып алу	5,374,853	3,074,021	11,396,485

Қауымдасқан ұйымдармен жасалған операциялар, негізінен, жөндеу жұмыстарын қамтиды және олар нарықтық келісімдер жағдайында жасалынады.

Топтың басты басқарма қызметкерлеріне сыйақы

Басты басқарма қызметкерлері Компанияның Директорлары Кеңесі мен Басқару мүшелері, 2009 жылдың 31 желтоқсаны бойынша 26 адамды (2008 жылы: 27 адам) қамтиды. 31 желтоқсанға аяқталған жылдар ішіндегі басты басшылыққа берілген сыйақы келесі түрде ұсынылды:

	2009 жыл	2008 жыл
Еңбекақы	211,162	222,170
Сыйақылар мен бонустар	-	-
Кірістік салығы	22,990	24,347
Әлеуметтік салық	25,594	17,611
Зейнетақы аударымдары	21,567	19,639
Әлеуметтік аударымдары	1,401	887
Жұмыстан шығардағы жәрдемақы	1,163	-
Жиынтығы	283,877	284,654

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

30. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ҚАУПІН БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдарына банк қарыздары, ақша және қысқа мерзімдегі салымдар, сонымен қатар дебиторлық және сауда төлемдер жатады. Топтың қаржы құралдары бойынша басты қауіптерге пайыздық мөлшерлемеге байланысты шетелдік валютаның бағамы өзгеруі және кредиттік қауіптер кіреді. Топ барлық қаржы құралдары бойынша пайда болатын өтімділік пен нарық қауптерін бақылап отырады.

Меншікті капиталдың жеткіліксіздік қаупін басқару

Топ меншікті капитал мен үлес балансын оңтайлау арқылы Акционер үшін пайда максимум артқанда кәсіпорын үздіксіз қызметін жалғастыра алатындай сенімде болғандықтан, Топ меншікті капиталдың жеткіліксіз қаупін басқарып отырады. Топтың меншікті капиталының құрылымына жарғы капитал, төленбеген капитал, қосымша төленген капитал, шетелдік валютаны қайта есептеуден түскен резерв пен бөлінбеген пайда жатады.

Есеп саясатының негізгі қағидалары

Есеп саясатының негізгі қағидалары мен қабылданған әдістер жөніндегі деректер, қаржы міндеттемелері мен үлес құралдары, қаржы активтерінің әрбір жіктеуіне қатысты табыстар мен шығындар есептелетін бағалау негізі, мойындау өлшемін қоса алғанда шоғырландырылған қаржылық есептілігіне берілген 2-ескертуінде ашылған.

Қаржылық қауіптерін басқару мақсаттары

Қауіпті басқару – Топтың қызметінің маңызды элементі. Компания қауіп шамасы мен дәрежесіне қарай қауіпке түсу талданатын қауіптер бойынша ішкі есептіліктер арқылы Топ операцияларына қатысты қаржылық қауіптерін бақылап, басқарып отырады. Бұл қауіптер нарық қаупін (валюта қаупін, баға қаупі мен нақты құнына қатысты пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі), жойылу қаупі мен ақша ағынына пайыздық мөлшерлеменің өзгеру қаупін қамтиды. Төменде Топтың қауіпті басқару саясатына сипаттама беріледі.

Пайыздық мөлшерлемен байланысты қауіп

Пайыздық мөлшерлемен байланысты қауіп Топ үшін нарықтағы пайыздық мөлшерлемелердің қаупін білдіреді, ол инвестицияның жалпы пайдасының азаюына және Топтың қарыздары бойынша ақша ағынының тұрып қалуының артуына әкеп соқтыруы мүмкін. Топ пайыздық мөлшерлемеге байланысты қауіпті ақша, инвестиция мен қарыздар валютасындағы пайыздық мөлшерлемесін өзгерту мониторингі арқылы шектейді, сонымен бірге белгіленген және тұрақты емес пайыздық мөлшерлемелер арасындағы дұрыс өрнекті қолдау жолы арқылы шектейді.

Пайыздық мөлшерлемеге байланысты Топтың қатысы оның ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді қарыз міндеттемелеріне көбінесе байланысты. Орташа мөлшерлі тиімді пайыздық мөлшерлеме 2009 жылдың 31 желтоқсанына:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны (жылдық %)	2008 жылдың 31 желтоқсаны (жылдық %)	2008 жылдың 1 қаңтары (жылдық %)
Қысқа мерзімді қарыздар:			
Теңге	15.00	-	12.50
АҚШ доллары	4.73	-	6.88
Ұзақ мерзімді қарыздар:			
АҚШ доллары	5.85	6.65	6.87
Жапон йены	3.67	3.25	3.00

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Пайыздық мөлшерлемеге қатысты сезімталдыққа талдау

Келесі кестеде мөлшерлемелердегі өзгерістер мен көлемі жағынан өзгерістер арасындағы таза пайыздық табыс пен пайыздық мөлшерлемелердегі және пайыздық табыстағы өзгерістердің бөлінуі көрсетілген. Көлемі мен мөлшерлеме арасындағы ауытқулар орташа баланс пен пайыздар есептелінетін орташа міндеттемелер мен активтерге пайыздар әкелетін орташа пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер бойынша есептелінген.

	2009/2008 жылдары көбеюіне/(азайуына) байланысты өзгеріс		Жалпы өзгерісі	Пайыздық мөлшерлем есінің өзгеруі, %	2008/2007 жылдары көбеюіне/(азайуына) байланысты өзгеріс		Жалпы өзгерісі	Пайыздық мөлшерлем есінің өзгеруі, %
	Көлемнің	Мөлшер- леменің			Көлемнің	Мөлшер- леменің		
Қаржылық кірістер:								
Қысқа мерзімді салымдар	(701,491)	-	(701,491)	-	1,021,374	-	1,021,374	-
Басқа да қаржы активтер	(3,818,581)	-	(3,818,581)	-	(555,968)	-	(555,968)	-
Қаржылық шығыстар:								
Банк қарыздыр	496,929	(522,170)	(25,241)	(1.69%)	(124,861)	(226,370)	(351,231)	(2.16%)
Қаржылық жал	(704,879)	-	(704,879)	-	255,982	-	255,982	-
Шығарылған облигациялар	1,517,677	-	1,517,677	-	(112,278)	-	(112,278)	-

Келесі кестеде Топтың пайыздық мөлшерлеменің 1% артуы мен азаюына сезімталдығы берілген. Сезімталдық талдауы жыл ішінде есеп күніне өзгеріп отырған қарыз сомасы өзгерілмеген негізінде жасалған:

	2009 жыл	2008 жыл
Банк қарыздары	308,976	196,665

Валюталық қауіп

АҚШ доллары, жапон йенасы мен басқа да шетелдік валютада көрсетілген Топтың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді қарыздарының сомасы теңгемен есепке алынады. Шетелдік валюталарға қатысты теңге бағамының курстың өзгеруі нәтижесінде, валюталық бағам өзгерісінен түскен пайда немесе шығын болады.

Топ ақша, инвестиция мен қарыздар көрсетілген шетелдік валютаның айырбастау бағамдарының өзгеру мониторингі арқылы валюталық қауіпті шектеп отырады. Қарыздың валютасы негізінен АҚШ долларында болғандықтан Топтың осы валютаға қатысты бағамның өзгеруімен байланысты қауіпті түсіру мақсатымен Топ АҚШ долларында банк депозиттеріне бос ақша қаражаттарының бір бөлігін салады.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Шетелдік валютаға қатысты сезімталдыққа талдау

Топ негізінен АҚШ доллары, еуро, ресейлік рубль, швейцарлық франк пен жапон йенасының бағамдарының өзгеруімен байланысты қауіпке түседі.

Келесі кестеде сәйкесінше шетелдік валюталарға қатысты теңге құнының 10% артуы мен азаюына Топтың сезімталдығы көрсетілген. 10% - басты басшылық үшін валюталық қауіп бойынша ішкі есепті құру барысында қолданылатын сезімталдық үлесі, және басшылықтың валюталар бағамындағы болатын мүмкін өзгерістердің негізделген бағасын ұсынады. Сезімталдығын талдау тек шетелдік валютада реттелмеген ақша позициясын ғана қамтып, валюта айырбастау бағамдарындағы 10% өзгерісті есепке ала отырып кезең соңында олардың аударылуын түзетеді. Сезімталдық талдауын қамтитын: а) сыртқы қарыздар мен сауда төлемдер, сонымен бірге, б) қарыз немесе сауда төлемдер/дебиторлық берешек валютасынан ерекшеленетін валютада берілген болса Топтың дебиторлық берешегі. Төменде берілген кестеде сәйкес валютаға қатысты 10% теңге артқанда қаржы активтері мен міндеттемелерінің өзгерісі көрсетілген. Сәйкес валютаға қатысты 10% теңге түскенде табысқа тең және қарама-қарсы ықпал етеді.

2009 жылдың 31 желтоқсанына бағамының ықпалы						
	АҚШ доллары	Еуро	Швейцар- лық франк	Ресей рублі	Жапон йенасы	Әсердің жиынтығы
Қаржы активтері:						
Ақша қаражаттары және оның баламалары	(2,127,791)	(211,357)	(13,374)	(11,072)	-	(2,363,594)
Басқа да қаржы активтері	(1,431,074)	-	-	-	-	(1,431,074)
Сауда дебиторлық берешегі	(10,084)	-	(377,132)	(47)	-	(387,263)
						(4,181,931)
Қаржы міндеттемелері						
Сауда төлемдер	101,470	1,251	294,202	35,011	-	431,934
Қарыздар және есептелінген пайыздар	4,077,398	-	-	-	686,528	4,763,926
Шығарылған облигациялар	11,879,872	-	-	-	-	11,879,872
						17,075,732
Таза әсері						12,893,801
2008 жылдың 31 желтоқсанына бағамының ықпалы						
	АҚШ доллары	Еуро	Швейцар- лық франк	Ресей рублі	Жапон йенасы	Әсердің барлығы
Қаржы активтері:						
Ақша қаражаттары және оның баламалары	(868,378)	(97,541)	(609)	(1,586)	-	(968,114)
Басқа да қаржы активтері	(736,596)	-	-	-	-	(736,596)
Сауда дебиторлық берешегі	(17,354)	-	(338,319)	(503)	-	(356,176)
						(2,060,886)
Қаржы міндеттемелері:						
Сауда төлемдер	143,364	16,008	216,570	42,287	-	418,229
Қарыздар және есептелінген пайыздар	2,455,849	-	-	-	623,342	3,079,191
Шығарылған облигациялар	9,651,244	-	-	-	-	9,651,244
						13,148,664
Таза әсері						11,087,778

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2009 жылдың 31 желтоқсанына шетелдік валютадағы қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің баланстық құны төмендегідей көрсетілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Қаржы активтері:			
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	23,635,933	9,681,145	5,109,637
Басқа қаржы активтері	14,310,740	7,365,958	19,074,074
Сауда дебиторлық берешегі	3,872,628	3,561,753	1,349,354
	41,819,301	20,608,856	25,533,065
Қаржы міндеттемелері:			
Сауда төлемдер	4,319,328	4,182,278	3,395,439
Қарыздар және есептелінген пайыздар	47,639,260	30,791,901	23,911,142
Шығарылған облигациялар	118,798,719	96,512,443	95,943,643
	170,757,307	131,486,622	123,250,224

Кредиттік қауіп

Топтың қаржы құралдарымен келісім-шарт шарттарын контрагенттің орындамау нәтижесінде пайда болатын кредиттік қауіп осы контрагенттер алдында Топтың міндеттемелерінен контрагент міндеттемелерінің шамасы асып түсетін сомалармен шектелеіп қалады. Топ саясаты кредитке қабілетті контрагенттермен бірге қаржы құралдары бар операцияларды атқаруды қарастырады. Кредиттік қауіпке түсудің максимум мөлшері әрбір қаржы активінің баланстық құнына тең. Топ қауіптің максимум мөлшері есеп мерзімінде көрсетілген қарыздар бойынша резервтерді есептегенде сауда дебиторлық берешек (9-ескерту) пен қысқа мерзімді басқа активтер (11-ескерту) сомасына тең деп санайды.

Кредиттік қауіп концентрациясы экономикалық жағдайлар немесе басқа да оқиғалар, олардың өз міндеттемелерін орындау қабілетіне бірдей әсер етуі мүмкін деген болжамға қатысты ұқсас қызмет шарттары бар қарыз алушы топтар немесе бір қарыз алушыдан бірнеше берешек сомасы болғанда туындауы мүмкін.

Есеп күніне сауда дебиторлық берешекке қатысты кредиттік қауіптің максимум деңгейі және географиялық аймақтары бойынша мына түрде көрсетілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Мемлекет территориясында	2,190,764	2,729,221	2,211,757
Мемлекет территориясынан тыс	3,872,099	3,537,253	2,104,403

Топта берілген кредит лимиттерінен асып кетпейтін, және де дұрыс кредит тарихы бар тапсырыс берушілермен келісімдер жасалатындай үнемді бақылауды қарастырып отыратын саясат жұмыс істейді. Топтың аванстық төлемді қайтаруға банк кепілдігімен берілген алдын ала төлем және өздерінің көптеген клиенттерімен жұмыс істеуінің негізінде кредиттік қауіпі төмендеп отыр.

Топ үшінші жақтардың міндеттемелері бойынша кепілгер болып табылмайды.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтарына мерзімі бойынша сауда дебиторлық берешек мына түрде бөлінген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 31 желтоқсаны	2008 жылдың 1 қаңтары
Мерзімі өтпеген	2,050,418	2,060,771	364,568
3-6 айға мерзімі өткен	473,098	628,068	795,220
6-12 айға мерзімі өткен	3,539,347	3,577,635	3,156,372
	6,062,863	6,266,474	4,316,160

Нарық қаупі

Нарық қаупі нарық бағасының өзгеруі нәтижесінде болған қаржы құралы құнының ықтимал түрде ауытқуында болады. Топ нарық жағдайын теріс өзгеруінен пайда болуы мүмкін әлеуетті шығындарды кезең сайын бағалау арқылы нарық қаупін басқарады.

Өтімділік қаупі

Топ өтімділік қаупін басқару бойынша Акционердің талаптарына сай қысқа мерзімді, ұзақ мерзімді және орта мерзімдегі қаржыландыру қауіптерін бақылап отырады. Топ адекватты резервтерді, банк қарыздары мен мүмкін кредит желілерін қолдау, қаржы активтері мен міндеттемелерін жабу мерзімдерін салыстыру мен ақша қаражаттарының болжанған және нақты қозғалысын үнемі мониторинг жасау арқылы қауіпті басқарып отырады.

Келесі кестелерде Топтың туынды емес қаржы міндеттемелері бойынша шарт мерзімдері беріледі. Кесте Топтан төлем талап етілуі мүмкін ең бастапқы мерзім негізінде қаржы міндеттемелері бойынша ақша ағынының дисконты емес қозғалысы негізінде құрылған. Кесте сондай-ақ пайыздар сияқты, қарыз сомасы бойынша ақша ағымын қамтиды.

2009 жыл	Пайыздық мөлшерлеме	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай – 1 жыл	1-5 жыл	5 жылдан артық	Жиынтығы
<u>Пайыздық:</u>							
Сауда төлемдер	-	34,657,241	2,483,762	5,868,082	-	633,608	43,642,693
Есептелінген еңбекақы	-	7,422,998	-	-	-	-	7,422,998
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	-	2,048,989	-	2,302,379	-	-	4,351,368
<u>Пайыздық:</u>							
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 1)	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша + 0.13%	-	-	611,702	908,927	-	1,520,629
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 2)	АҚШ долларында 3 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша + 0.07%	-	572,759	1,714,813	6,522,056	-	8,809,628
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 4)	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша +1.20%	-	-	9,029,947	12,462,719	-	21,492,666
«Жапон халықаралық ынтымақтастық банкі» («ЖХЫБ»)	3.00%	-	-	858,150	3,214,894	4,167,162	8,240,206
«Институт де Кредито Официаль» («ИКО»)	2.50%	-	-	417,922	1,589,474	2,301,402	4,308,798
«Қазақстан даму банкі»	9.80%	-	-	493,027	1,070,692	-	1,563,719
«АТФ Банк»	4.26%	-	47,084	138,603	263,812	-	449,499
Басқа да қарыздар	-	17,158	46,091	4,957,257	-	-	5,020,506
Шығарылған облигациялар	6.50-7.00%	-	-	7,974,350	82,876,109	56,879,908	147,730,367
Қаржылық жал	10.50-18.26%-	80,767	276,787	980,345	4,739,611	5,039,461	11,116,971

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

	Пайыздық мөлшерлеме	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай- 1 Жыл	1-5 жыл	5 жылдан артық	Жиынтығы
2008 жыл							
<u>Пайыздық:</u>							
Сауда төлемдер	-	43,279,623	2,241,506	5,173,187	5,498	-	50,699,814
Есептелінген еңбекақы	-	8,055,034	-	-	-	-	8,055,034
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	-	2,146,132	2,021,199	113	-	-	4,167,444
<u>Пайыздық:</u>							
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 1)	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша + 0.13%	-	-	563,177	1,308,788	-	1,871,965
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 2)	АҚШ долларында 3 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша + 0.07%	-	510,993	1,516,077	7,222,153	232,385	9,481,608
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 3)	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша + 0.15%	-	-	230,532	-	-	230,532
«АБН АМРО Банк Н.В.» (Қарыз 4)	АҚШ долларында 6 айлық ЛИБОР депозиттер бойынша +1.20%	-	173,843	198,167	9,774,230	-	10,146,240
«Жапон халықаралық ынтымақтастық банкі» («ЖХЫБ»)	3.00%	-	-	701,912	2,652,339	4,041,754	7,396,005
«Институт де Кредито Официаль» («ИКО»)	2.50%	-	-	346,913	1,320,725	2,186,781	3,854,419
«Қазақстан даму банкі»	9.80%	-	-	431,485	1,272,919	-	1,704,404
«АТФ Банк»	9.29%	-	45,902	132,878	390,348	-	569,128
Шығарылған облигациялар	6.50-7.00%	-	-	7,274,178	73,529,818	50,548,786	131,352,782
Қаржылық жал	10.50-18.44%	103,836	207,673	934,526	7,502,934	6,869,625	15,618,594

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Келесі кестеде Топтың туынды емес қаржы активтері бойынша күтілетін төлем мерзімдері көрсетіледі. Кесте ақша қозғалысы басқа кезеңде деп күтілетін жағдайлардан басқа берілген активтер бойынша қаржы активтерінің дисконты емес шарт мерзімдерінің негізінде құрылған.

	Пайыздық мөлшерлеме	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай – 1 жыл	1-5 жыл	5 жылдан артық	Белгісіз төлеу мерзімі	Жиынтығы
2009 жыл								
<u>Пайыздық:</u>								
Қысқа мерзімді салымдар	5.03%	9,546,739	18,936,536	-	-	-	-	28,483,275
Қысқа мерзімді салымдар бойынша пайыздар	5.03%	44,644	101,190	-	-	-	-	145,834
Басқа да қаржы активтері	4.98%	2,853,440	-	14,683,905	-	-	-	17,537,345
Басқа да қаржы активтері бойынша пайыздар	4.98%	37,848	-	392,528	-	-	-	430,376
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	0.50-6.00%	10,359,292	-	-	-	-	-	10,359,292
<u>Пайызсыз:</u>								
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	-	13,772,620	-	-	-	-	-	13,772,620
Сауда дебиторлық берешегі	-	260,971	894	1,770	-	-	10,578,246	10,841,881
2008 жыл								
<u>Пайыздық:</u>								
Қысқа мерзімді салымдар	8.48%	15,589,952	25,370,241	-	-	-	-	40,960,193
Қысқа мерзімді салымдар бойынша пайыздар	8.48%	167,155	553,192	-	-	-	-	720,347
Басқа да қаржы активтері	7.13%	-	11,589,260	3,676,940	-	-	-	15,266,200
Басқа да қаржы активтері бойынша пайыздар	7.13%	-	346,734	114,483	-	-	-	461,217
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	0.50%-9.00%	7,917,547	-	-	-	-	-	7,917,547
<u>Пайызсыз:</u>								
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	-	78,642	-	-	-	-	-	78,642
Сауда дебиторлық берешегі	-	-	-	6,266,474	-	-	7,550,524	13,816,998

Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құны өтімділік кезінде сату немесе еріксіз сату жағдайларын есепке алмағанда коммерциялық шарттармен хабардар болған жақтардың арасында құрал ауыстырылуы мүмкін сома ретінде анықталады. Топтың қаржы құралдарының көбісі үшін әділ құнын анықтауға арналған нарық механизмдері жоқ болғандықтан, әділ құнын бағалау кезінде құралға қатысты нақты қауіптер мен ағымдағы экономикалық жағдайлардың негізіндегі болжауды қолдануды рұқсат етуі қажет.

Келесі әдістер мен болжамдар Топта қаржы құралдарының әділ құнын есептеу үшін қолданылады.

Ақша қаражаттары мен оның баламалары

Ақша қаражаттары мен оның баламаларының баланстық құны осы қаржы құралдарын қысқа мерзімді төлеу сипатының салдарындағы олардың әділ құнына шамамен тең келеді.

Сауда және басқа да дебиторлық берешек, сауда төлемдер

Он екі айдан кем өтеу мерзімі бар активтер мен міндеттемелер үшін баланстық құн шамамен осы қаржы құралдарының қысқа мерзімде өтелуіне қатысты әділ құн салдарына тең.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

Он екі айдан көп өтеу мерзімі бар активтер мен міндеттемелер үшін есеп мерзімінің соңына бар нарық мөлшерлемесін пайдаланумен дисконтталған болашақ ақша қаражаттарының ағымдағы құнын береді. Қарызға алынған құралдар бойынша орташа нарық мөлшерлемесі 31 желтоқсанға мына түрде берілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны (жылдық %)	2008 жылдың 31 желтоқсаны (жылдық %)	2008 жылдың 1 қаңтары (жылдық %)
Теңге			
1 жылдан 5 жылға дейінгі мерзіммен	14.30	16.00	14.80
5 жылдан жоғары мерзіммен	11.80	14.70	15.20
Шетелдік валюта			
1 жылдан 5 жылға дейінгі мерзіммен	11.60	15.50	14.20
5 жылдан жоғары мерзіммен	8.60	14.90	14.10

Қарыздар

Есептеу, кредиттік рейтинг параметрлері мен ұқсас өтеу мерзімдері бар қарыздар бойынша сәйкес жылдың соңына қайта көтерілетін нарық мөлшерлемелерін пайдаланумен есептелінген төлеу мерзімі бойынша жеке қарыздар бойынша болашақ ақша ағынын дисконттау арқылы жасалған болатын. Топтың қарызының көптеген бөлігі халықаралық қаржы институттары мен шетелдік банктерінен алынған. Нәтижесінде осы қарыздар бойынша пайыздық мөлшерлемелер, Қазақстан Республикасындағы коммерциялық кредит ұйымдарының пайыздық мөлшерлемесінен төмен бола тұра берілген кредит санаты үшін нарықтық пайыздық мөлшерлемелер ретінде қарастырылады. Еурооблигациялардың әділ құны қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілік күніне жасалған келісімдер бойынша орта баға негізінде анықталды.

2009, 2008 жылдардың 31 желтоқсанына және 2008 жылдың 1 қаңтары бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны қарыздарды есепке алмағанда олардың баланстық құнынан көп айырмашылығы жоқ. Халықаралық даму институттарынан алынған қарыздардан және еурооблигациялардан басқа 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қарыздардың әділ құны мен баланстық құны төмендегідей түрде көрсетілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсаны		2008 жылдың 31 желтоқсаны		2008 жылдың 1 қаңтары	
	Баланстық құны	Әділ құны	Баланстық құны	Әділ құны	Баланстық құны	Әділ құны
Қаржы міндеттемелері:						
Қарыздар	32,365,292	33,394,004	21,208,945	24,102,350	15,177,382	14,685,081
Еурооблигациялар	118,798,719	115,520,811	96,512,443	61,228,906	95,943,643	93,270,996

Мемлекеттік кепілдікпен халықаралық даму институттарынан алынған қарыздардың әділ құны осы жақтардан Топ салыстырмалы қарыздардың пайыздық мөлшерлемелерінің бағалау мүмкіндігінің жоқтығына байланысты, сонымен бірге коммерциялық банктер қолданатын пайыздық мөлшерлемелер біршама ерекшеленуі мүмкін. Осы қарыздардың әділ құны коммерциялық банктер қолданатын мөлшерлеме негізінде қайта есептегенде елеулі өзгеруі мүмкін.

«Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ

2009 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдың
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық мың теңгемен)

31. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІН БОЛҒАН ОҚИҒАЛАР

2010 жылдың ақпанында Акционер 3,880,000 мың теңге көлемінде акша қаражаты ретінде Компанияның жарғы капиталына жарна салды. Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 11 қарашадағы «2009 жылға республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» № 198-IV Заңына сәйкес «Досжан темір жолы» АҚ жарғы капиталының үлестін сатып алу үшін бұл қаражат пайдаланылған болғандықтан, осылайша Топтың меншік үлесі 46.02%ға дейін өсті. Топ меншік үлесін арттырғаннан кейін қауымдас ұйымның операциялық қызметіне бақылауды жүзеге асырған жоқ.

Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 29 наурыздағы «2010-2012 жылдарға республикалық бюджет туралы» №259-IV заңына сәйкес 11,100,000 мың теңге сомасына «Өзен –Түркіменстанмен мемлекеттік шекара» теміржол желісінің құрылысына және Компанияның жарғы капиталына берілетін 18,900,000 мың теңге сомасында «Хоргос-Жетіген» теміржол желісінің құрылысына республикалық бюджеттен қаражат бөлу қарастырылды.